

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Партиехэм ялЫкIохэр ригъэблэгъагъэх

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан Урысые политическэ партиехэу «Единэ Россия», КПРФ-м ыкIи ЛДПР-м я Адыгэ шьолъыр къутамэхэм япашэхэр тыгъуасэ ригъэблэгъагъэх. ЗэлукIэгъум хэлэжъагъэх АР-м и Премьер-министрэу, «Единэ Россия» иштаб ипашэу Къумпыл Муратрэ Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие итхьаматэу Хъут Юрэрэ.

— Мыщ фэдэу партиехэм ялЫкIохэри, пашэхэри хэдзынхэм япэгъокIэу зы чыпIэ апэрэу тыщызэрэугъон, — кыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан. — Партиехэм зэгурымылоныгъэ азыфагу кыхьагъэми, ар шъхьаихыгъэу зэраIонэу, Iофыгъохэм тызэдатушыIэнэу ары зэлукIэгъур зыфызэхэтIагъэр. Зым ыкIыб адрэр щимыубыжъэу, тызыгъэгумэкIырэр тынэлэу зэфэгъэзэгъэу зэтIожьымэ нахьышIу. «Единэ Россия» и Адыгэ

шьолъыр къутамэ иполитсовет исекретарэу Iэщэ Мухьамэд хэдзынхэр къэсынхэкIэ къэнагъэр зэрэмакIэр къыдалыгътээ, партиехэм япрограммэхэм нахьыбэу ягугъу ашыныр игъоу ылытагъ. Законьр амыгъоу, лъэпкъ зэмызэгъыныгъэ къызыхэкIышт псалъэхэр зэфамышIыжъыхэу, мамырныгъэ азыфагу илъэу хэдзынхэм ахэлэжъэнхэ зэрэфаем КПРФ-м икIутамэ ипашэу Евгений Саловым къыкIигъэтхыгъ. Цыфхэм шIуагъэ

къафэзыхьышт Iофэу къэралыгъом шызэшIуахыхэрэм ащыщыбэм ЛДПР-м илахэ зэрахишIыхьэрэр кыIуагъ ащ ишьолъыр къутамэ ипашэу Игорь Андреевым, мамырныгъэ азыфагу илъэу, законом тетэу хэдзынхэм ахэлэжъэнхэм къыдыригъэштагъ.

Хэдзын кампаниер зынэсыгъэм кIэкIэу къытегушыIагъ хэдзынхэмкIэ Гупчэм итхьаматэ. Шъхьэихыгъэу хэдзынхэр зэрэклоштхэм уж итынхэ зэрэфар, законьр ауко зэрэмыхъуштыр Къумпыл Мурат кызызэгущыIэм кыыхигъэщыгъ.

Президентыри, Правительствэм ипашаи партиехэм ягухэлъхэр къадэхъунхэу, гъэхьагъэхэр ашыныхэу къафэлъэIуагъэх.

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр А. Гусевым къытырихыгъ.

Адыгэ Республикэм и Президент и Указ

Ветеринарием ылъэныкъокIэ Урысые Федерацием иполномочиехэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм агъэцэкIэнхэу афагъэзагъэхэр зэшIохыгъэ хъунхэмкIэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкIэкIо орган ехьылагъ

Урысые Федерацием и Законэу «Ветеринарием ехьылагъ» зыфиIорэм тегъэпсыхьагъэу унашъо сэшIы:

1. Ветеринарием ылъэныкъокIэ Урысые Федерацием иполномочиехэу Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэм агъэцэкIэнхэу къафагъэзагъэхэр зэшIохыгъэ хъунхэм пае Адыгэ Республикэм ветеринариемкIэ и ГъэIорышIапIэ къэралыгъо хабзэм иуполномоченнэ гъэцэкIэкIо органэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет инормативнэ ыкIи инэмыкI правовой актхэр мы Указым диштэхэу ышIыныхэу.

3. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм шыублагъэу мы Указым кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 31-рэ, 2011-рэ илъэс
N 7

Шапхъэхэр бэрэ аукъуагъэу къыхагъэщыгъ

Росздравнадзорым АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэрэ къэралыгъо учреждениеу Урысые Федерацием социальнэ страхованиемкIэ и Фонд икIутамэу Адыгеим щыIэмрэ зэгъусэхэу охъэтэ гъэнэфагъэм Iоф зымышIэрэ цыфхэм якспертизэ республикэм ит IэзэпIэ-профилактическэ учреждениехэм зэрэзэхашэрэм епхыгъэу уплъэкIун 12 икIыгъэ 2010-рэ илъэсым щылагъ.

Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщыр,

жъэгъэузым зыщелэзэхэр республикэ диспансеры, Мыекъопэ къэлэ поликлиникэхэу N 3, 4, 5-рыкIи къэлэ травматологическэ поликлиникэр, Абадзехскэмрэ Дондуковскэмрэ адэт чыпIэ сымэджэщхэр специалистхэм ауплъэкIугъэх.

Цыфхэм ялъэIукIэ «больничнэ листхэр» ме-дучреждениехэм зэратыхэрэр уплъэкIугъэным пае къэлэ поликлиникэхэу N1,3,5-м, травматологическэ поликлиникэм ыкIи поселкэу Западнэм

дэт амбулаториём яIофшIэн зэрэзэхашэрэр зэрагъэшIагъ.

Ащ дакIоу IофшIапIэ языгъэгъотыхэрэм прокуратурэм ыкIи АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ лъэлукIэ зызэрафагъэзагъэм кыыхэкIэу планым кыдыхэмылгытагъэу уплъэкIуни 6 зэхащагъ.

Специалистхэм зэфэхьысыжъэу ашыгъэхэм кызырагъэлъэгъуагъэмкIэ, медицинэ документацием игъэзеклон, цыфхэм узыщыIэзэн фэе уахътэм, нэмыкI лъэныкъохэмкIи щылэ шапхъэхэр псауныгъэр къэухъумэгъэным иучреждениехэм аукъуагъэхэу къыхагъэщыгъ. Охътэ кIэкIым хэукъоныгъэхэр дагъэзыжъынхэу ахэм унашъо афашIыгъ.

ДИН ЮФЫГЪОХЭР

Шъачэ щыпсэурэ быслы-мэнхэм яагэрэ къэлэ конферен-ции бэмшлэу шыкыуагъ Шхэ-клэй. Ащ хэлэжъагъэхэр зыте-гушылагъэхэр непэ Урысыем къышыхурэ тхымакылагъохэр, тхыэшлэшхуныгъэ зиэ быс-лымэнхэр зэутэкырэ гумэ-кыгъохэр арых.

Мы къалэм дэс быслымэн-хэу мин 20 фэдиз хъухэрэм ялыкылохэр зэлулэнхэ фаеу бэ-шлагъэ залощтыгъэр. Ау мы аужырэ лъэхъаным Москва къышыхуагъэ бырсырхэм а зэлулэгъур нахь къагъэблэ-гъагъ. Юфтыабзэм къышыху-шылагъэхэм зэкълэми здыра-гъаштэу хагъэунэфыкыгъэ къэ-

Шошъхъуныгъэ ялэу

ралыгъом рэхъатныгъэ илы-ным пае клочлэ пстэури къы-зыфэгъэфедэгъэн, жъалымы-гъэм къэралыгъо органхэм ямызакъоу, цыф къызэрэкло-хэри, динэу алэжырым емы-лытыгъэу, пэуцужьынхэ зэрэ-фаер.

— Лажэ зымылэ цыфхэр уукыныхэр жъалымэгъашху Тхъэм ыпашъхэкълэ, общест-вом ыпашъхэкълэ, — къыщи-луагъ конференцием муфтиу Емыж Нурбий. — Тикъэралы-гъо зэбгырагъэзыным, лъэпкъ-хэр зэпагъэуцунхэм, экстремиз-мэм, терроризмэм тапэшлеу-клым пае зыгу къэбзэ пстэу-ми тызэкъоуцон фае. Тезэгъын тлъэкълэщтэп жъалымыгъэу террористхэм зрахъэрэм, ахэм ямышыхыгъэ зекълуклэ диныр ылапсэу, быслымэнхэр дэи-хэу, цыфыгъэнчъэхэу къагъэ-лэгъонхэм зэрэпылхэм. Тхы-шлэшхуныгъэ зиэ цыфхэр а бзэджэшлагъэхэм апэчы-жъэх, аумысых ыкълэ. Тхъэр зыгу илым нэмыкл цыфым ылэ тырищэещтэп.

Конференцием хэлэжъагъэ-хэр нэмыкл Юфыгъоу быслы-мэнхэмклэ мэхъанэ зиэхэми атегушылагъэх, акъылэгъу зэф-хуагъэх. Ахэм ащышых лъэпкъ зэфэшъафхэм ялыкыло быс-лымэнхэу Шъачэ щыпсэу-хэрэм ядин организацие зэхэ-щэгъэныр, быслымэнхэр на-хыбэу зыщыпсэурэ чыплэхэм мэщытхэр ащышыхгъэнхэр, нэбжыкълэхэм ялуныгъэ зы-къегъэлэтыгъэныр, нэмыкхэри.

— Шъачэ щыпсэурэ быс-лымэнхэр нахь зэпэблагъэ хъунхэм Юф дэтшлэн фае, — къылуагъ Емыж Нурбий. — Ахэр адыгъэх, ингущых, чэчэ-ных, дагъыстаных е нэмыкл лъэпкъ шышых тлозэ дгошын-хэу, лъэпкъ пэпчэ еж организацие шъаф илэнэу щытэп, зы структурэу тыштыгъын фае. Тэ, динлэгъэхэм, тикъэралыгъошхо тырицлыфых, ащ мамырныгъэ илыным, пытэным, хэъоны-гъэ ышшыным тафэлэжъэныр типшъэрыл шъаф. Лъэпкъэу къызыхэкыгъэм емылтыгъэу, тинахыжъхэр зэкъотхэу

нэмыц техаклохэм апэуцужьы-гъэх, я Хэгъэу зэкълэми кызэ-даухъумагъ. Тэри ащ фэдэ зэ-къошныгъэ тазыфагу илы-ным тыфалугъ, ащ фэдэ осы-ет къытфашыгъ. Тызэкъотэу, ткуачлэ зэхэлэу бзэджашлэхэм тапэуцужьын фае.

Зэлулэгъум шагъэнэфагъ Ю-фышлэ купэу кыкълэлыкыло-рэ къэлэ конференциер зэхэщэ-гъэным пылгыштыр. Ащ Юфы-гъо шъафалэу зышыхуагъы-лэнхэу рахъухъэхэрэм ащыщ къэлэ дин организацием изэ-хэщэн.

— Мыщ фэдэ организацие Шъачэ щызэхэтцэным бэшлагъэ ыуж тызыхагъэр, ау пэры-охъоу къэуцухэрэм тапшокы-н тлъэкълэщтыгъэп, — ело Шъа-чэрэ Тлопсэ районырэм яли-мам шъафалэу Шхыэлэхъо Батмызэ. — Джы ар къыдэ-хъуным тышэгугъы. Быслы-мэнэу Шъачэ щыпсэу-хэрэм эконотикэм ылъэныкъоклы культурэмклы клочлэшлу ял, къалэм ыкълэ зэрэкъэралыгъоу хэъоныгъэ ашынымкълэ ахэр къызыфэгъэфедэгъэнхэ фае.

Шхэкълэ щыпсэурэ нэж-луужъхэр къызыклэлэлухэ-рэм — совет хабзэм ыпэклэ мыщ дэтыгъэ мэщытыр къа-тыжыгъэным — конферен-цием хэлэжъагъэхэм дырагъэ-штагъ. Ащ фэгъэхыгъэ лъэлу тхылгыр Шъачэ имэрэу А. Па-хомовым фагъэхъынэу рахъу-хыагъ.

НЫБЭ Андзор.

Клымэфэ лъэхъаным цыфхэр анахь зыгъэгумэклыр зэпахы-рэ узхэр — гриппыр пэтху-лутхуэр — къызуагъэхэр зэрэ-хэр япчъагъэ псынклэу зэрэ-хэр тинэрылэгъу. Роспот-ребнадзорым Адыгэ Респуб-ликэмкълэ и Гъэлорышлэнлэ къы-зэригъэрэмкълэ, икыгъэ тхыма-фэм кыкълэу (щылэ мазэм и 24-м къышгъэжъагъэу и 31-м нэс) мы узхэм агъэгумэкълэу медицинэ учреждениехэм къа-клэлагъэм ипчъагъэ «эпидеми-ческий порог» зыфалорэм про-цент 48,8-кълэ шлокыгъ. Нэб-гырэ 2769-мэ пэтху-лутхуэр къансыгъ, нэбгыри 9-мэ грип-пыр ялэу агъэгумэкълэу. Ау гъэ-нэфагъэ а зэпахырэ узхэр къы-зэутэкыгъэхэм япчъагъэ зэрэ-нахыбэр. Ар къызыхэклырэр ушъагъу зэфэшъафхэр ялэу сымаджэхэм ащышыхбэхэр врачхэм адэж зэрэмыкылохэрэр ары.

Мы узхэр анахыбэу кызы-утэкыхэрэр, тхымафэм кык-кълэу медицинэ учреждениехэм

Мыекъуапэ ипрокуратурэ къыратхыкы

Илэнатлэ кызыфигъэфедатгъ

Икыгъэ ильэсым итыгъэгъазэ и 14-м Л. В. Гриньковам илоф Мыекъопэ къэлэ судым ылауагъ. Ащ илэнатлэ кызыфигъэфедэзэ, бзэджэшлагъэ гъо-гогъуи 8-рэ зэрихыагъэу судым ылытагъ.

Психолого-клэлэгъэджэ, медикэ-социальнэ лэпылэ-гъум ыкълэ сэнэхъатым икы-хэхынклэ Мыекъопэ къэлэ Гупчэм Гриньковар ипэшагъ. Илэнатлэ кызыфигъэфедэ, ипхъорэлфэу А. В. Мухинар Юфшлэнлэм Ют фэдэу ыгъэ-пси, къэлэ бюджетым шыщэу сомэ 28206-рэ еж ыштагъ.

Зэхэфын Юфхэр клэхэ зэ-хъуми, судыми Мухинам лажэ имылу зилгытэжыгъ. Судым Гриньковам къэра-

лыгъо ыкълэ муниципаль-нэ кыулыкъу ильэсырэ ны-кьорэм кыкълэу ыгъэцэ-клэн фимытэу, тазырэу со-мэ 15000-рэ ыкълэ условнэу ильэситлурэ мэзиыхэр ты-рилъхыагъ.

Джы Гриньковам гъэсэ-ныгъэм иучреждение пэщэ-ныгъэ дызэрихъан фитэп.

А. ДОРОФЕЕВ.

Мыекъуапэ ипрокурор илэпылэгъу.

Маршруткэхэр зауплэкълухэм...

2010-рэ ильэсым икълэхым транспортым лыплъэрэ Фе-деральнэ Къулыкъум Адыгэ Республикэмкълэ и Гъэлоры-шлэнлэ цыфхэр зезыщэрэ маршруткэхэр Мыекъуапэ щиплэкълугъэх ыкълэ ялоф-шлэнклэ шыкылагъэхэр кыхи-гъэщыгъэх.

Хэуконыгъэхэм ащышых транспорту кыуцуплэу шы-мыт чыплэхэм маршрут так-сим цыфхэр кызэрэщыри-гъэкыхэрэр ыкълэ зэрэщы-ригъэтлысхъэхэрэр, рейсым тхыаным ыпэклэ водителъ-хэр медикхэм зэрамыуплэ-клухэрэр, маршруткэм тлы-сыплэ чыплэу илэн фаем нахы нахыбэ зэрэрагъэу-цорэр.

Ахэм анэмыкълэу путевой тхыапэр водителъхэм атхы зыхыуклэ хэуконыгъэхэр хашыхъэх. Ащ ратхэрэмкълэ къэлшлэн плэкълэщтэп води-тельым сыхъат пчъагъэу Юф зэришлагъэр.

Уплэкълунхэм якълэххэмкълэ предпринимателышым хэ-уконыгъэхэр зэрашыгъэхэм кыхэкълэу административнэ пшгъэдэкълэж ахын фаеу хуагъэ. АР-м и Арбитражнэ Суд иунашъо прокурорым къыдыригъэштагъ, водителъ-хэм тазырэу сомэ минитлэм къышгъэжъагъэу щым нэс атыралъхыагъ.

Ш. АУЛ.

Мыекъуапэ ипрокурор илэпылэгъу.

Общественнэ организациехэмрэ къалэм игъэкъэбзэрэ

Хэклыр, пыдзафэхэр тыдэ шъухъыхэра?

Мыекъуапэ иадминистра-циие общественнэ организа-циемэ я Советэу шызэхаша-гъэм зэхыхъэу шыкылауагъэр къалэм игъэкъэбзэн фэгъэ-хыгъагъ.

Экономикэ шлэныгъэхэм-кълэ кандидатэу Андрей Анд-реевым зэлулэм къышхыла-тагъ Мыекъуапэ хэкълхэр зэ-рэщыратэкъухэрэр, цыфмэ ямышыхыгъэж пыдзафэхэр, бэшэрэбхэр, нэмыкл пкъы-гъохэр гъэфедэнхэ зэрэплэ-кыштыр.

Общественнэ организа-циехэм я Совет итхымагъэу В. Шустовыр, республикэм иобщественнэ организацие-мэ ялыкылохэу А. Бэгъушъэр, А. Ильясовыр, А. Къуектор, Н. Селезневыр нэмыкхэри зэлулэм къышыхуагъа-гъэх.

Къалэм щыпсэу-хэрэм хэ-кы-р зэрэратэкъурэм культу-рин хэлъын фаеу зэхыхъэм къышхылауагъ. Ары шъафэм, урамхэм уарыкыло зыхыу-кълэ тхылгыплэу уимышыхыгъэ-

жы-р зэрыудзэщтыр умы-гъотэуи кыыхэкы.

Дунэе опытуу шылэр бгъэ-федэнэу узыфэжъэкълэ, хэкълэу е пкъыгъо пыдзафэу кыра-тэкъужьыхэрэм фэдэ къаб-гъэхын плэкълэщт. Перера-батываушэ заводхэр хэгъэ-гумэ ялэх. Бизнес цыклум пылхэм Юфым зырагъэу-шхомбгъун алэкълэщт. Мые-къуапэ иадминистрацие ипа-щэу Михаил Черниченкэмрэ Мыекъуапэ инароднэ депу-татхэм я Совет итхымагъэу Вадим Николаевырэм язэфэ-хысыжъхэм къахагъэщыгъ ящыкълэгъэ заводыр ашыным евро миллион 40 — 80 зэрэ-тефэщтыр. Ащ фэдэ мылкъу джырэ уахътэ къалэм хызы-рэу илэп. Пыдзафэхэр, хэкълхэр зэрагъэфедэжышхэм къа-лэм ипашхэр егупшысэх.

Тикъалэ игъэкъэбзэн зэ-клэми здытилоф. Обществен-нэ организациехэр тапэклэ нахь чанэу Юфым хэлэжъэн-хэу тащэгугъы.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

ПСАУНЫГЪ

Япчъагъэ псынклэу хэхъо

нахыбэу къащэхэрэр клэлэ-цыкълухэу ильэси 3 — 6 ыкълэ 7 — 14 зыныбжыхэр ары.

Статистикэм кызэрэти-рэмкълэ, бжыхъэ-клымэфэ лъэ-хъанэхэм Урысыем щыпсэурэ миллион 30-м ехъумэ пэтху-лутхуэр къыутэкълэ. Псауны-гъэр къэухъумэгъэнымкълэ Ду-нэе организацием кытырэ пчъагъэхэм кызырагъэлагъо-рэмкълэ, а зэпахырэ узхэм ыкълэ ахэм къахэкълэ нэмыкл уз хылыгъэхэм нэбгырэ миллион 4,5-рэ фэдиз ильэсым кыкълэу арэлыкы.

Специалистхэм зэрагъэунэ-

фыгъэмкълэ, пэтху-лутхуэр ыкълэ гриппыр анахь кын кы-зыфэхъухэрэр, нэмыкл узхэ-ри ащ нахыбэу хэзыыхэрэр зыныбж ильэси 4-м нэмы-сыгъэ клэлэцыкълухэмрэ нэж-луужхэмрэ. Ащ пае мы зэпа-хырэ узхэм янэшанэхэм гу зэ-ралыптагъэм лыпыгъэу врач-хэм адэж уклон фае, ор-орэу узлэзэжыным ушымыгъэу.

Нэбгырэ пэпчэ ипсауныгъэ кыухъумэным пылгын фае. Мары медицинэ Юфшлэнхэм кыкылагъэтхы бжыхъэ-гъэтхэ мазэхэм къаглоу икыу фэдизэу учыен (сыхъати 7 — 8-м нахь мымакълэу), жы къабзэм на-хыбэрэ ухэтын, витаминхэр ыкълэ микроэлементхэр а лъэ-хъаным организмэм нахь ишы-кылагъэ мэхъухъэш, ахэр игъэ-кыужыгъэным ултыплгъэн зэ-рэфар.

Гриппыр е пэтху-лутхуэр кызынэсыгъэм гъомылап-хэу нахь псынклэу, нахь лэшлэ-хэу организмэм «ыштэщтыр» ыгъэфедэн, бэрэ псы ештон фае.

ЖАКЪЕМЫКЪО Аминт.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ кышлыгъэ заявлениер: «Ны мылькур Изрыльхъу кыаыхыгъэным фежъэхэрэр хэбзэнчъу мээкIох»

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ алыгъэлэсыгъэ материалхэм атегъэпсыкыгъэу ны (унэгъо) мылькур гъэзекIогъэным пыхъэгъэ зэкъодзакIохэм афэгъэхыгъэ уголовнэ Iоф 38-рэ правэухъумэкIо органхэм кызылэуахыгъ.

Сертификат зилэхэм 2010-рэ илээсым илэныгъо ны (унэгъо) мылькур гъэфедэгъэным ехыллэгъэ документхэу кыатыгъэхэм ахаплэгъэ зэхъум ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ илофышIэхэм цыфхэм кыащ-фышт унэхэу зышIэ кыраIуагъэхэм яадресхэу кыагъэлэгъуагъэхэм джэнджэшыгъэ кыахалъхыгъ. Ащ тетэу ПФР-м и Къутамэ кадастрхэр кыэра-лыгъом егъэтхыгъэнхэмкIэ ыкIи картографиемкIэ Федеральнэ кыулыкъум и ГъэорышIапIэу Адыгэ Республикэм шыIэм лъэлукIэ зыфигъази, ащ илофышIэхэм уплэкIунхэу ашыгъэхэм нафэ кыашыгъ ны (унэгъо) мылькумкIэ сертификат зилэхэм кыатыгъэр кыэбархэр зэрэнэпIыхэр.

Ащ кышкырыкIэ, 2010-рэ

илээсым ибжыхъэ ПФР-м и Адыгэ Республикэ Къутамэ кыалэу Мыекъуапэ ипрокурор ыкIи Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ лъэлукIэ зафигъэ-загъ хэбзэнчъгъэ зекIуакIэхэм ягъогупэ паригъэбзыкIы шIо-игъоу. Джащ фэдэу правэ-ухъумэкIо органхэм анаIэ ты-раригъэдзагъ ны (унэгъо) мыль-кур Изрыльхъу кыаыхыгъэ-ным фэшI Изрыльхъу зэрафэ-хъуштхэм ехыллэгъэ роликхэр чышIэ телевидениехэм кызы-рагъэлъагъохэрэм.

ПФР-м и Адыгэ Республикэ Къутамэ цыф жъугъэхэм кыэбархэр алызыгъэлэсыхэр амалхэмкIэ ны (унэгъо) мыль-кумкIэ сертификат зилэхэм агу кыгъэкIыжыгъ ащ фэдэ фэлэ-фашIэхэр зыгъэцкIэрэ коммер-ческэ организациехэм язе-

кIуакIэ хэбзэнчъу зэрэщытыр ыкIи ахэр пыщэгъу зышыхэр-рэр хэбзэнчъу зэрэзекIохэрэр.

ПФР-м и Адыгэ республи-кэ Къутамэ джыри зэ кыело ны (унэгъо) мылькур Изрыльхъу кыаыхыгъэным ехыллэгъэ схемэ пстэуми хабзэр зэра-укъорэр, ащ фэдэ фэлэ-фашIэ-хэр афэзыгъэцкIэштэу зыло-хэрэр зэрэзекIодзакIохэр. Ны (унэгъо) мылькумкIэ кыэра-лыгъо сертификат зилэхэу мэкъэгъэлухэм кыатырэ схемэ-хэм ахэлэжъэнэу фежъэхэрэр хэбзэнчъу мээкIох, ащ фэдэ шыкIэм кыэралыгъо мылькур зытелытагъэхэм апIуыгъэ-хъэгъэштэу егъэпсыш, ежъхэр зэкъодзакIохэм акъохыгъэхэу алыгъэхэзэ агъэмысэштых.

ПФР-м и Адыгэ республикэ Къутамэ ипресс-кыулыкъу.

Цыфхэр афэразэх

Мыекъуапэ дэт поликлиникэу N 5-м дэжэ агъэзекIорэ флюорографыр илээс кыэс шылэ мазэм кыащэгъэуцу. Мы мафэхэм пчэдыжым, сыхытыр 9-м ехъулIэу тиккэлэ шъхьалэ ирай-он цыкIухэу «Восход» ыкIи «Михайлово» зыфи-лохэрэм ащыпсэурэ цыфхэу флюорографир зыкIу зышIоигъохэр мы чыпIэм кышыхъэрэ-угъоигъэх. Чэзыум хэтхэр нэбгырэ тIурыгIоу автомобиль хылыгъэм екIуалIэх, зарагъэуплэкIу. Уипсауныгъэ изытет улъыплъэн зэрэфаер зэкIэми дэгъоу кыагурэлэ.

Мыщ фэдэ Iофтхьабзэ зэхэзыщэгъэхэу жъэ-гъэузым зышIэзэхэрэ республикэ клиническэ диспансерым ипашчхэм ыкIи ятфэнэрэ поликли-никэм иврачхэм цыфхэр лъэшэу афэразэх.

Флюорографыр зэрыт машинэм иводителэу Нэшъулэгъэ Налбыл илээс 32-рэ хъугъэу ру-лым кIэрыс. Мафэ кыэс пIоми хъунэу ар гъо-гу тет. Илээсым кыкIоцI республикэм икыэ-

лэ шъхьалэ пэлудзыгъэ псэупIэхэр врачхэм кыаIухъэх, цыфхэм япсауныгъэ изытет зэ-рагъашIэ, Изрыльхъу афэхъух.

Рентген аппаратурэм Iоф дэзышIэрэр апшгъэ-рэ квалификации зилэ лаборантэу, илээс 40-м ехъугъэу Iоф зышIэрэ ХыакIэлI Борис ары. Ащ Мыекъопэ медицинэ училищыр кыуухыгъ, спе-циалист дэгъу, исэнэхат фэшъыпкыгъу, шIу ылыгъ-гоу мэлажэ. Илээс зэкIэлъыкIохэм респу-бликэм ичыпIэ зэфэшхьафхэр ащ кыкIухъа-гъэх, цыфхэм залуигъэIагъ, уз зилэхэм ишIуа-гъэ аригъэкIыгъ. Ащ фэшI врач IэпIасэм цыф-хэр фэразэх.

Леонид МЕРТЦ.

Сурэтхэм арытхэр: лаборантэу ХыакIэлI Борис, зызыгъэуплэкIу зышIоигъо цыф-хэр чэзыум хэтых.

ТЕЛЕФОНХЭР БЭУ АТЫГЪУХ

Шылэ мазэм и 24-м кыщегъэжыагъэу и 30-м нэс Адыгэ Республикэм бзэджэшIэгъи 138-рэ щагъэунэфыгъ. Ахэр хъункIэн Iофэу 4, шъобж хылыгъэхэм атещагъэхэу 2, гъэпцIэгъэ Iофэу 7, тыгъуагъэхэу 27-рэ, бзылфыгъэхэм ябэ-ныгъэхэу 5, наркотикхэм япхыгъэу 5, экономикэм ылыныкыкIэ 8 мэхъух. Республикэм игъогухэм хъугъэ-шIэгъи 5 кыатехъухыгъ. Ахэм нэбгыритIу ахэкIодагъ, нэбгыри 6-мэ шъобжхэр хахыгъэх, водитель 45-рэ ешъуагъэу рулым кIэрысхэу кыауытыгъ.

ИкIыгъэ тхьамафэм уголов-нэ лыхъоным илофышIэхэм макъэ кыарагъэлугъ Мыекъо-пэ районым и Цидинскэ мээ-

хызмэт хэбзэнчъу мэзыр шы-раупкIэу. Мэфитфэ бзэджащIэм оперативникхэр ежагъэх, лып-лэагъэх ыкIи кыауытыгъ. Ап-

шеронскэ районым шыщ хуль-фыгъэу кыауытыгъэм мээте-упкIэу Iоф ешIэ. ТыриупкIынэу шыт чыпIэм игъунапкыгъэхэм

ПыщэдэкIыгъэ

рагъэхъыщт

Мыекъопэ районым ипрокуратурэ зэхыщэгъэ уплэкIунхэм кызырагъэлэгъуагъэмкIэ, Изэзгъу уц-хэм ауасэ гъэнэфэгъэным ылыныкыкIэ шапхъэу шыIэхэр аптека горэм ымыгъэцакIэхэу кыахыгъэщыгъ. АщкIэ «ЩэфакIохэм яфитыныгъэхэр ухъумэгъэнхэр» зыфилорэ федеральнэ законыр укыуагъэ хъугъэ.

УплэкIунхэу прокуратурэм зэхыщэгъэхэм лъапсэу афэхъугъэр Мыекъопэ районым ит Абдзэхэ станицэм шыпсэурэ цыфхэм ялэгъу тхылы ары.

Зигугъу кыэтшыгъэ районым ит аптекау N 17-м ша-щэщтыгъэ Изэзгъу уцэу «Пиридоксина гидрохлорид» зыфилорэм ыуасэу докуменхэм арытыгъэр сомэ 17,15-рэ, ау ежъхэм зэрашщтыгъэр сомэ 19,2-рэ. ЩэфэкIо нэб-гырэ пэпчэ сомэ 2-м ехъу шIудахыщтыгъ. Джащ фэ-дэу препаратэу «Тиамин гидрохлоридым» ирознич-нэ уасэ сомэ 17,5-рэ хъуштыгъэ, ау зэрэуагъэкIышты-гъэр сомэ 19,2-рэ.

Рецепт зыпымыл Изэзгъу уцэу «Фервекс с сахаром» зыфилорэм ыуасэ сомэ 20-у витринэм тельыгъ. Ау докумен-тым зэритхагъэмкIэ ащ ыуасэ сомэ 18,5-рэ. Аптекэм ипа-щэ цыфхэр ыгъэделэщтыгъэх, препарат пэпчэ щэфакIохэм сомэрэ ныкыорэ ашIудихыщтыгъ.

Район прокуратурэм зэхыщэгъэ уплэкIунхэм зэфэхысы-жъэу афэхъугъэхэм адиштэу, щэфакIохэр зыгъэделэщтыгъэхэу аптекэм ипашч административнэ пшыгъэкIыжъ рагъэхъынэу Iоф кышагъэзджагъ. Цыфхэм яфитыныгъэхэр ухъумэгъэн-хэм и Федеральнэ кыулыкъу АР-мкIэ и ГъэорышIапIэ ар-фагъэхыгъ.

Мыекъопэ районым ипрокурорэу А.В. БЕЛОУСОВ.

Усакъын фае

ГухэкIымы «терроризм», «теракт» зыфэлIошт гушыIэхэр аужырэ уахътэм нахыбэу дгъэфедэхэ хъугъэ, бэми ахэр ашъхьэкIэ аушэтыгъэх. БлэкIыгъэ тхьамафэм Москва наэро-портэу «Домодедов» кышыхъугъэр зы шысэ.

Специалистхэм зэрагъэунэфыгъэмкIэ, террорист актым зыфэбгъэхъазырын плъэкIыштэп, ау цыфхэр бэу зыщызэ-хэхъэхэрэ чыпIэхэм, щэпIэ гулчэхэм, зыгъэпсэфыпIэхэм, шхапIэхэм, унэу узыщыпсэурэм, нэмыкIхэм уащысакъын фае. МЧС-ми, нэмыкI кыулыкъухэми шъуналэ зытежъугъэтынэу кыахыгъэщыр шапхъэхэр Iэпдэлэл шъумышIыхэмэ, лъэшэу ишIуагъэ кыэкIошт.

* Шъуимынэлосэ цыфэу ямышыкIэу зызыгъэпсырэм, зы-парэми ымыштэжырэ пкыгъоу шылым, нэмыкIэу гуцаф шъозыгъэшIыхэрэм шъугу етыгъэу шъуалыплъ ыкIи ми-лицием илофышIэхэм макъэ яжъугъэу.

* Цыфэу зыщыщ шъумышIэрэм Iалъмэкъ е нэмыкI пкыгъо кыышъумых, шъо шъуыгъыхэри зыпари алъы-мыплъэу кыэшъумыгъанэх.

* ОшIэ-дэмышIэу зыгорэ кыэхъугъэмэ унагъор зэрызекIошт планыр пэшIорыгъэшъэу ыгъэнэфэн фае.

* Ащ фэдэ зыхъукIэ унагъом исхэр чыпIэу зыщызэIукIэ-жыштыхэми рыгушIэхэу, кызыддыхахымэ нахышIу.

* Шъуагъэкошын фаеу зыхъукIэ, анахъэу шъуищыкIэ-гъэштхэмр унэм исхэм ядокументхэмр кызышIышъумы-гъэгъушшэх.

* Цыфыбэ зыщызэхъэхэрэ чыпIэ шъукIуагъэмэ, шъу-зэрэчIэхъэгъэ пчъэм нэмыкI иIэмэ зыщыжъугъэгъуау.

* Бэу унэхэм домофонхэр ахэтхэмэ нахышIу, ячIыунэхэм ячIэхъапIэхэр гъэпытэгъэнхэ фае, дэкIояпIэхэм, коридорхэм узыгъэохъун зыпари атешъумыгъэуцу.

* Террорист акт зэхашчэным ищынагъо шыIэ хъугъэмэ, унэм чIэхэр чэзыу-чэзыоу ащ лыплъэнхэ фае. Зыщыщ шъумышIэрэ цыфхэм, автомашинэу унэм кыекIуалIэхэрэм, дзыо, кымлан е нэмыкIэу зэфэшIыгъэу кылуанэхэрэм шъу-налэ атежъугъэт.

* МашIом зыкышIагъэмэ, чыгур сысыгъэмэ е зыгорэ кыэуагъэмэ лифтым шъуитIысхъэ хъуштыгъ.

* Сыд хъугъэми шъумыгуI, шъузэхэмыбан, ар терро-ристхэмкIэ Изрыфэгъу, ау Изрыльхъу кышыхъуфэхъуштыхэмкIэ пэрыохъу мэхъу.

ар арыкIи, чыгъ лъапIэхэр риупкыгъэх. Зэрарэу ащ кы-хыгъэр джы кыалыгъэ.

Красногвардейскэ район гупчэм ОВД-м илофышIэхэм зэIуакIэлэ кышыхыгъэхыгъ. Ащ изэхэщакIоу зэгуцафэхэрэ хулыфыгъэр кыауытыгъ. Оперативникхэм ашIэщтыгъ ар зэрэнаркоманыр, ау ащ иунэ наркотикхэр шагъэхъазырхэу ыкIи нэмыкIхэр шырегъашъо-хэми шыгъозагъэхэп. Мы ма-фэхэм уплэкIунхэр макIох, лажэ зэриIэр загъэунэфкIэ, хулыфыгъэм илээсипIэ хыапс тыралъхыащт.

Телефонхэр зытыгъугъэхэр

кыэгъотыгъэнхэм оперативник-хэм ялофшIэн чыпIэшхо шеу-быты. Ащ фэдэу шылэ мазэм и 21-м Тульскэм шыпсэурэ бзылфыгъэм, а мэфэ дэдэм Мыекъуапэ нэбгыритIум телефонхэр ашIуатыгъугъэх. Ащ ыпэкIэ (шылэ мазэм и 16-м) станицэу Дагестанскэм, а мэфэ дэдэм Мыекъуапэ телефонхэр ашIуатыгъугъэх. Шылэ ма-зэм и 26-м милиционерхэм илээс 16 зыныбжэ кIалэу Мыекъуа-пэ шыпсэурэр кыауытыгъ. Ари илэгъу кIалэм тебани ителефон кытырихыгъ, ау псынIэу ар агъэунэфыгъ ыкIи кыауытыгъ.

Телефонхэм шъуафэсакъы-нэу милицием илофышIэхэр кышыхъоджэх.

АДЫГЭР АДЫГЭУ КЪЭНЭЖЬЫН ФАЕ

Тильэпкъ итарихъ щыщ

(Ятлонэрэ едыгъу).

Яшэн-хабзэхэр ашломкылоу дэу, абзи ащымыгъушху хэхэс адыгэхэр псэунхэмкIэ Израиль фэдэу амалышIухэр зыщыраIэ кыогъуэ дунам тетынэп. Еж тильэпкъэгъухэм джар шыпкьэр кьалоу зэп зэрэзэхэсхыгъэр. Джурт кьэралыгъо ныбжьыкIэм шыпсэунхэм ифитыныгъэ кьыдахыным фэшI ахэм кьинибэ альэгъугъ, яшэн-хабзэкIи, шыпкьагъэу ахэлъымкIи, IофшIэным зэрегугъухэрэмкIи джуртхэм шхьэклафэ кьызфарагъэшIыгъ. Кфар-Камэрэ Рихъаниерэ ащыпсэурэ адыгэхэм шыIэклэ фэшIыгъэр кьазылыIэсыгъэр мы аужырэ илэс тIокыр ары. АщкIэ ишIогъэшхо кьэклиагъэу пльытэ хьушт зэджэгъогъу лъэпкъхуэ джуртхэмрэ арабхэмрэ азыфагу исынхэ фаеу зэхьум ягъунэгъухэм зэфыщытыкIэ дэгъухуэ адыраIагъэхэр кьагъэнэжынынхэ зэралъэкIыгъэр. Ар кьазэрэдэхъугъэр кьэсIонэу сшIэрэп, ау политическэ оппонентхэм яздэгъогъуныгъэ кьышыкIагъэ шыIэп. Ардэдэм тильэпкъэгъухуэ а кьэралыгъом исхэм япчъагъэ макIэми, нэбгырэ минитф фэдиз ахэр мэхьух, шхьэ-

клафэу кьафашIырэм кьыхэхъо зэпыт, гумэкIыгъо гори яIэп, ащ уимыгъэгъушIон пIээкIырэп.

Кьалэу Назарет экскурсиекIэ тызэкIом нэбгыришхэ фэдиз тыхьуштыгъэ. Тэхьутэмкыое кьэшъокIо ансамблэу «Нэфым» иартист ныбжьыкIэхэм, Адыгэ Республикэм кыкIыгъэ делегацием акIыгъугъэх Кфар-Камэрэ Рихъаниерэ ащыц ныбжьыкIэхэри. Хэхэс адыгэхэм тильэпкъ шьуашэхэр зыщыгъхэр ахэтыгъэх, адыгэ быракъхэр зыдаIыгъыгъэх. Жьогъо 12-р зытет быракъ уцышъохэр зилэджэхуэ кьэлэшхом иурам мыхъыжъэу ныбжьыкIэхэр зэрэрыкIохэрэр бгъэшIэгъонэу шытыгъ, ащ тыгу кьылэтыштыгъ. А мафэм Назарет итарихъ гупчэ, иплощадьхэм защитплыхъагъ, ресторан кIэракIэм щэджэгъуашхэ щытшIыгъ. Джы кьызышIогъэшI мыш фэдэ: тильэпкъэгъу кIэлэгъуалэхэр адыгэ быракъхэр ялэджэу Краснодар, Ростов-Дон е Шъачэ яурам шхьаIэ рыкIохуэ, Москварэ Питеррэ ягугъу кьэсшIыхэрэп. Сыдэу ар кьащыхъуныгъа? Тэрэз...

— Цыфхуэ тызэхэхэм шхьэклафэ кьызэрэтфашIырэм лъэ-

шэу тегъэгъушхо, — игуапэу кьыкIегъэтхы Риад. — Тишэн-хабзэхэр, тикультурэ мыш шагъэляпIэх, Iофыгъоу тызгъэгумэкIыхэрэм язэшIохынкIэ амалэу шыIэхэр правительствэм зэрехэх, цыф лъэпкъ цыкIоу исхэм зэфэдэу ыналэ атырегъэты. Кьэралыгъом илэшхьэтетхэр адыгэ чылагъохэм кьаклохуэ хьугъэ. Тильэпкъэгъухэм цыхьэшхо кьазэрэфашIырэм, шхьэклафэ кьазэрэрахырым ар ишыхат.

Адыгэ хэхэхэм ящыIэклэ-псэукIэ тапэклэ нахьышIу хьуным фэгумэкIыр кьэралыгъор амал фэхьурэп Израиль шыпсэурэ адыгэхэр мы аужырэ илэсхэм зэрихьылIэгъэ Iофыгъо кьин дэдэм изэшIохын, — еIо Риад. — Непэ унагъо ашIэныр кьяхьылъэкIы. Мылжур арэп Iофыр зыфэгъэхыгъэр — тэ зэкIэ, Израильм шыпсэурэ адыгэхэр, мэкIэ-макIэзэ зIахылы тыхьугъэх, тиунэгъо ыкIи тилэкто лъапсэхэр джащ фэдизу зэхэщыхагъэ хьугъэхэш, псэогъу пшIыштыр лъэшэу кьыхэхыгуаеу шыт.

Мы Iофыгъор анахьэу зызэхашIагъэр 1967-рэ илэсым мэфих зыкъудыгъэ зауу шыIагъэм ыуж. Израиль шыпсэуштыгъэ адыгэхэм япчъагъэ бэклэ нахь макIэ хьугъагъэ. Джолэн лъэгапIэхэм ащыпсэуштыгъэ хэхэс адыгэхэр, ахэр мин 15 фэдиз хьуштыгъэх, Сирием, Тьркуем, Иорданием, США-м кочыжыгъагъэх. Гъыш Самир ишхьэгъусэу Иафэ заом кьыныгъоу кьафыхьыгъэм дэгъоу шыгуаз. Иафэ врач-генетик, медицинэ гупчэшхом шэлажэ. Ащ ишIошIыкIэ, охьтэ благъэхэм адыгэ хэхэхуэ лъыкIэ зэпблагъэхэр зэрэщэжхэ зэрэхуштым тхьамыкIагъо кьафыхьын ыльэкIышт Кфар-Камэрэ

Рихъаниерэ якIэлэ-гъуалэхэм, а гумэкIыгъом хэкIыжыпIэ кьыфагъоты: джырэ технологиер кьызфагъэфедэ, унагъо зышIэ зышIонгъохэм шхьэгъусэ афэхуштыгъэр адыгэ интернетым кьышалыхьу, адыгэ пшъашъэхуэ «зинасып» Iукагъэхэр унагъо ехэхэш, Тьркуем, Иорданием, Европэм е Кавказым мэкочыжыкIы. Адыгэ кIалэхэм адыгэ хэхэхэр зыщыпсэурэ хэхэгъухэм, чIыгужыым шхьэгъусэхэр кьарашыхэш, ячылагъохэм кьащэх.

Москобы щыщ адыгэхэр

Израиль шыпсэурэ адыгэхэм ятарихъ чIыгужэ, Урысыем гүфэбэныгъэ афыраI, шыпкьэ, хьазабэу арагъэщэчыгъэр ащыгъушпагъэп. Лъэпкъыр кIодыпIэ изыдзэгъэ Урыс-Кавказ заор сыдэуштыгъэ пщыгъушпэщта... ау адыгэхэр нахь куоу мэгупшысэх.

— КьызэтынэкIыгъэ псэурэ тыгу кьэдгъэкIыжыкIэ, тапэклэ тыплъэным зедгъэсэн фае, —

кьыкIегъэтхы Риад. — Тэ Кавказыри, Урысыери тизэфэдэх, тыгукIэ тпэблагъэх. ГушыIэм пае, Урысыем футболымкIэ ихэшыпыкIыгъэ командэ ешIэ зыхьукIэ тыфэгумэкIы, тыгукIэ тыделэ, Израиль икомандэ зэрэдэгъаштырэм фэдэу, теклоньгъэ кьыдахымэ тигушIогъошху, ашIуахымэ тыгу кьео. Джащ фэдэ кьабзэу Урысыеми, Кавказыми кьащыхьурэ псэури тыгукIэ зэхэтэшIэ. Джащ фэдэу шытыгъ, джащ фэдэшт тапэкли. ШьошIа я XIX-рэ лIэшIэгъум КьокIыпIэ Благъэм кощыжыкIыгъэ адыгэхэм арабхэр кьызэряджэщтыгъэхэр? «Москобы кьыкIыгъэ цыфых». НэмыкIэу кьэпIонэу хьумэ — «Москови-ем кьыкIыгъэ цыфыхэр». ЫужыкIэ охьтабэ тешIагъэу, лъытэныгъэ кьызэрэтфашIырэм ишыхатэу, щэрджэскIэ кьытаджэхуэ хьугъагъэ.

НЫБЭ Андзор.
(Тисобкор.).

Сурэтхэм арытхэр: **Адыгем икIыгъэхэм кьалэу Назарет зыщапIыхьэ; кьуаджэу Рихъание идэхьапIэ дэжэ шагъэуцугъэ тамыгъэр.**

ЗУЛКЪАРИН

А лъэхъаным — лъэхъанэу зыфасIорэм лIэшIэгъуныкIэ тешIэгъэн — ЦуукI Налбый кIэлэ дэдагъ, апшъэрэ еджапIэр кьыухыгъэ кьодыгъэн фай: ищыгъэу, псыгъоу, ышъхьац шIуцIэу, жьым макIэу зэрихьэу, пальто кIыхьэми, плащми ыкIыб идзэгъэу еджэпIэ коридорым е шагум (зы еджэпIэ унэм кьикIмэ адрэм кIоу) бэрэ шыплъэгъунэу шытыгъ. Бжъэдыгъу лъэныкIом шыщыгъэп, игушIаIэклэ ар кьэпшIэнэу шытыгъ. ЕдэпсыкIое еджапIэм директорэу кьагъэклиагъэу арыгъэ, тэри конституцием тыригъаджэу, тикласс кьа-кIоу тхьамафэм зэ, тIо кьыхэкIыштыгъэ, пшъэшъэ нахь чъэпхыгъэхэр нэплъэгъу шъэфкIэ фычIэплыхуэ, кIалэхэр IэнатIэу иIэм фэшI ехьуапсэхуэ. Пшъашъэхэр зыгорэм шыгугъынхуэ шытыгъэп — еж фэдэу ныбжьыкIэу, еж нахь нахь дахуэ шхьэгъусэ кьыздишъагъ Налбый. ТхьэмкIэ шыкур, бэмышIэу Налбый слъэгъугъэ, ышъхьац тIэклэ тхьуагъэш, олъэгъу, адыкIэ зэрэищыгъ,

пытэу теуцозэ макIо, ыныбжэ кьыримыдзэхэрэм фэд.

Сэри еджапIэм икомсомол организации сыритхьамэтагъэти, Налбый директорыфэ бэрэ сыIуцIэу, Iофхэм татэгущыIэу хьугъэ. «Шашев» иIозэ, кьысаджэу ихэбзагъ, тиунэкъошъэу кIэмгуе-абдзэхэ лъэныкIом шыIэхэм арэуштэу яджэхуэ кьычIэкIыгъ. «Шашев, мо кьычIахэ зэ», сызычIэхьэм, тIэклэ IушхыпIыкIи (мышхуэ, гупшысэу зыщыхьурэм, пытэ-шэнычъэ хьазырэу кьыпшIошынэу шытыгъ, кьызэрэщхыпIэу, зэрэгупцIэнэ-хьалэлыр плъэгъуштыгъэ), «Шашев, кушхьэфачъэ уила?», «Кушхьэфачъэр сыд?», «Адыгабзэ пшIэрэба, сэлэ, велосипедыр арыба» (нэужым урысыбзи, адыгабзи дахуэ зэришIэрэр бэрэ слъэгъугъэ, кьэралыгъо IофышIэшхоу, тхакIоу, профессорэу хьугъэ), «СимыIэмэ Iофа, кьэдгъотынба», — зыгорэм си-Iофьтэмэ зэрэшIонгъор кьызгурыIуагъ. «Ащыгъум, ма мы бэшэрэбитIур (дэгъоу зэкIоцIышыхьагъэх)

кушхьэфачъэм пыпхэри, Аскъэлае ошIэба?», сэшIэ сIоу сгъхьэ згъэсысыгъэ, «мышхэм арытыр спирт» (химиемкIэ опытхэр тшIы хьумэ, дгъэ-федэу, спиртыр зыфэдэр сшIэу шытыгъ), «уклоньшъ Аскъэлэе еджапIэм, мыхэр, ащ идиректорыр Блэгъожэ Зулкъарин, нэмыкI емытэу, ежыыр шыпкьэм етыри, кьыуитырэр кьыздащи, кьэклож!»

Джар ишIыкIэу Зулкъаринэ нэ-Iуасэ сыфэхьугъ; бзыльфыгъэ цыкIу горэм сеупчIыгъэти, «мо мы унэ нахь иныIом ихьи, коридорым уитми, ымакъэ инэу мэгущыIэш, угъо-щэнэу шытэп, джа макъэр кьызэ-рыIуцIырэ пчъэм теу». Утеонэу ищыкIэгъагъэп, мэкъэ Iэтыгъэм секIугъ, пчъэр Iухыгъэу шытыти, псынIэу сыкьыльэгъугъ: ари, Налбый фэд, кIэлэклэ, тхьоплшышъо-шхьомчышъоу шхьащышхо телъ. «Мыр, — еIо, — мыжъоф, мел зыфатIорэр ары, тэ спирт тшIэп, опытхэр тшIынхэ тлэкIырэп, еж мыжъоф иIэп, арыти тызэхьожыгъ». Илэсыбэ хьу-

гъэу Налбыйи, Зулкъарини садэлажэ, зэлъашIэрэ шIэныгъэлэжыкIы, кIэлэ-егъаджэ, профессорых, ау бэ тешIагъэми, шыIэныгъэм шызэшIокIодыгъэхэп, зэныбджэгъушхох, зэхыхэм фэдэу зэлэклох, зэдэлажэх, яхъари, якьини зэдырэеу шыIэныгъэ гъогум рэкIох. Тхьэм псауныгъэ кьарет.

Зулкъаринэ джар ишIыкIэу нэ-Iуасэ сыфэхьунэу хьугъэ — ау мы лIыр сымышIагъэмэ сIонэу зы мафэ кьыхэкIыгъэп, зышIэрэр лIэшIэгъуныкIом кьэхьугъэми. Ащ шыцэу илэс тIокIитIу Iэпэ-цыпэ хьугъэу зы IофшIапIэм — университетым — тыщызэдэлажэ, Iофыгъо горэхэмкIэ (шIэныгъэм фэгъэхьыгъэу) тызэнэкъокъоу кьыхэкIыгъ, кьабылIэ ыштагъэм тешыгуай, мыпшыхуэ кьыбдэгущыIэнэу хьазыр еж ышIошъ хьурэр ори уигъэштэным фэшI, ау тызэгуремыIуагъэу, гушыIэ лъэш зэфэтшIыгъэу кьэсшIэжырэп.

Ымакъэ Iэтыгъэу гушыIэныр шэны фэхьугъэш, умышIэу щытмэ, «арэп, мы лIыр ренэу губжыгъэ зэпыта сэлэ» зыIони кьахэкIы, губжырэп, ау Iофэу зытегушыIэрэм фэшъыпкьэу, кьаигъэу тегущыIэ, ар зэриухуэ джащ фэдэ кьабзэу мэкъэшхо пыIуцIыгъэ кьэщхыжынышъ, зэрэмыгубжыгъэр нэрыльэгъу кьыпфэхуэ.

(ИкIэух я 5-рэ нэклэб. ит).

ЗУЛКЪАРИН

(Я 4-рэ нэклуб. кышцежсь).

Губжыпхэ, гумэклыхэ хьун ылау-гэмэ, узгэгубжыны, узыгэгумэ-кыны, исабынгьом кышыублагъу, ищылынгъэ кыхэфагъэр маклэп: шэныр клэклэ, псынклэ зышпырэр цыфыр зышызэтеуцорэ (цыфыр цыфы зышыхурэр) лъэханым бэу елытыгъ. А лъэханыр Зулкъаринэ-клэ псынклагъэп, ау ар ышэлэн фаеу кээзышыгъэр кыным зэклэри зэрэ-хэтыгъэхэр ары. Пшхын шымылау, пшпыгын шымылау уиеджэгъу-уизэ-теуцогъу илъэххэр кызыпфычлэклэ-рэм, кыным усэжыын фаеу мэху. Зулкъаринэ Нэшпукъуае кышы-хуыгъ, еж нэфэшхуафэу шы-шы-пхуэху нэбгырий илагъ, еж яплэ-нэрэ клэлагъ — нахыжхэм ащы-щыгъ. Яти, яни армэу, мыпсэу-мы-лажхэм ащыщыгъэхэп, ягъашлэ Иофым хэмыклэхэзэ кяхыгъ; колхоз зыщэмьлэми лэжэклэуагъэх, колхозым ыуж заор кымыжхэзэ, хабзэм кын зэригъэлэгъуыгъэхэм ащыщыгъ; заори кынклэ, мафэм чэщыр пидзэ-жыгъэу Иофшэныр аухын амылэкклэ-зэ, сабийхэр алэжыгъэх. Кыныр экъаглоу къаглорэп, ало адыгэмэ: колхозымклэ рагъэжыагъ, заор ащ кыкклэтыккылауагъ, зэоуж илъэххэр, зэклэломи хьунэу, зым ыуж зыр кык-клэтыккылауагъ илъэххэр: ошх шымылэмэ, чыгум кыуитын шы-лэп, чым кымыхмэ, пшхын кыыз-дипхын шылагъэп. Нэшпукъуае кьоджитлоу гошчыгъагъ, колхоз заулэ дэтыгъ; заом кынуужы хабзэм кьа-фигъэпытагъэу, Бжэдыгъу ит кьоджабэмэ тутын къашагъэкклэу аублэ-гъагъ — кощыр нахь маклэу, лэжы-гъэ зэфэшхуафхэр хьэсэ бгъузэмэ къашагъэкклэу: тутынашор нахыбэ хуыгъагъэу сшлэрэп, ау заом кыпэм фэмьдэу нэужым колхоз шьофхэм тутыныр бэу ащыплэгъунэу шытыгъ. Сянэ Нэшпукъуае щыпхуыгъэти ся-нэж дэжэ сыздищэу бэрэ кыхэ-кыгъ.

Джа гъэблэ-огъу илъэххэм ате-фагъ Зулкъаринэ иеджэгъу лъэхъанэ: Нэшпукъуае кьоджитлэм зы ублэ-плэ еджэплэ цыккы шхъу дэтыгъэп, ар кызеухым Зулкъаринэ Пэнэжы-кыуае, етланэ Джэджэхаблэ аще-джагъ — клэмэ, кьэклэжхэзэ, чэщ къа-щырихэуи кыхэккыгъ ое лэ дэдэу зыххурэм. Ушхэн фыагъэба — ары шхъае, ащклэ узэклэолэн-кып-клээн шылагъэп, цыфхэр зэкклэ гъа-блэм хэтыгъ. «Чэщ-зымафэм кык-клоцл сырныч коробкэ цыккылым ыз-ныксом фэдиз кьэе цыны такыппрэ щэ стэчанныкьорэ нэфэшхуаф сфум-фыфэу бэрэ кыхэккыгъ», — ыгу кьэклэжы а илъэххэр Зулкъаринэ. Гъэр тлэклэ нахь зэтеуцоу лэжыгъэ горэ кяхыжымы, кьэбзэ-лэабзэу, хьамбарым иптэкъожыын шымы-лау, лэжыгъэр токым кызэрэтыра-щагъэм фэдэу, чэщы, мафэ амылоу аукезбыныеш, шыку-цукуклэ, чэм тхьамыклэхэр зыклэшлэгъэ куэхэмклэ Шэбэнэхьаблэ дэжэ Пшызэ лүшэо лүт лэжыгъэ гъэтлылыпшэм расчаллэ-щтыгъэ. А гъэтлылыпшэр пэнэпцлэ-гъуыч чэуклэ шыхыагъэу шытыгъ, удэхьан-укыдэккынуу, уебгукло-нэу амал илагъэп, лашэхэр алыгъэу дэклэолхэр лүтыгъэх. Гъаблэм унэгъо псаухэр, чылэм ызыныкьохэр хэ-кьуадэху илъэххэр кыхэккыгъэх. Зы лъэныкьомклэ Совет хабзэр, «зэдэ-рыпсэу шылаклэр» щытхьум дедгъэ-хыеу, адрэмклэ плэстэ такыр зы-мыгъотырэ сабийхэр, нэжэ-лүжхэр етэкьоххэу зы илъэсэп зэпычгыгъэр. Ащ хэтэу, хэт кьодыеу шымытэу,

ипчэгу-кубзыпшэм хэтэу кьэхуыгъ Зулкъаринэ, ащ шыкомсомолыгъ, етланэ шьпартийнагъ. Сыд пшагъэ-клэ, Совет хабзэр кыуыбынэу ушы-мыгъу, ыгукли ыпсэкли адэлэжыагъ: «Совет хабзэр мыхуыгъэмэ, еджагъэу тилэр бэу мэкклэни», — ело непэ кыз-нэсыгъэм, ылорэм шыпкэз горэ хэ-лынкы мэху, ащклэ сенэкьокьурэп: ащ хэслэагъуи шы — ыгуклэ ышта-гъэм клэрыкыгъэп ныбжы Зулкъа-ринэ. Шэн пытэ, шэн гъэтлылыгъэ-ушхыафыгъэ зэрэхэлтым ари ишы-хьат. Арынклэ мэху ащ фэдиз кы-ным пхырызыщи, шлэныгъэ иным фэзыщагъэр. Тхьэм кьуачлэу, гулыгъэ-акьылэу кырытыгъэр зышигъэфед-дэн ылыжкынуу еж хыхыгъэр еджэ-гъэсэныгъэр ары. Ащ клэрыккы зы мафэ кыхэккыгъэп, ащ хигъэхоным пымылэу уахытэ кьэклэуэп — гьог-ухэр псынклагъэхэп, ау лыгъэрэ шэ-лагъэрэ кызыхыгъэфагъ, гьогоу зы-фыхыжыгъэм теклыгъэп.

Ар зы мафэ закьоу е илъэс закьоу щытыгъэп; кьоджэ еджаплэр кызе-ухым, клэлэгъаджэхэр зыщагъэхъа-зырырэ училищым (Мыекъуапэ) ще-джагъ, ащ нэуж клэлэгъэджэ инсти-тутыр кыуухыгъ (ари Мыекъуапэ дэт), тлэклэ тешлагъэу (охытэ гъэклэжыгъэ-клэ) Краснодар дэт институтыр дэгъу дэдэклэ кыуухыгъ, ахэр зэкклэ тхылъэу, очеркхэу фатхыгъэхэм арыт. Ар, джыри зэ кьэсложыныш, лыагъэу шьозгъэгъэшлэгъонэу арэп, — сэ згъэшлагъорэр нэфэшхуаф: Зулкъа-ринэ нэмыклэу а унагъом джыри нэбгырий шапугъ, зэкклэ профессор мыхуыгъэми, гъэсэныгъэ дэгъу зэрагъэгъотыгъ. Ащ фэдиз сабыр еб-гъэджэн, пфэпэн, бгъэшхэн фыагъэ-ба, ар Иоф псынклэ зылорэм кыныр кыгурылорэп — тэрэзу мыпугъэ-мылэжыгъэ кяхэккыгъэп, ешъуа-ккы, тыгъуаккы, хьонаккы хьугъэхэп. Агъотрэ тлэклэ фэсакыныхэу, тэрэ-зу рыпсэунхэу клэлэхэр апугъэх. Еджэ зэхьум, сыд Зулкъаринэ ама-лэу илагъэр? — стипендиэ цыккы гор, джырэ сомэ 200-м ыуасэклэ епшэ-чынэу. «Сомэ лые горэ, чапыч лые горэ кызэрэдгъэнынэм фэшл, Мые-кьуапэ тыкыккылымэ лъэсэу тыкэ-ккыжэу бэрэ кыхэккыгъ, — кьэуа-тэ Зулкъаринэ, — а дгъотырэм ты-шхъасыным, тымыгъэклэдыным ащ тыригъэсагъ». Гьогоу кынэу кы-ккыгъэм джарэуштыгъ ынапэ кырехы Зулкъаринэ. «А Зул, — ары сянэ цлэу кысылоу хэбзагъэр, — Тхьэм фэшл, шъузыфэсакыжы, мыхуны шъухэ-мыхы, мыхуны яшгъумыгъау», — джащ фэдэ гушылэ кытамылауагъэмэ, тяти тяти гужб гушылэ ныбжы кытфашыгъэп, ау джащ фэдэ гушылэ дахэри тэрклэ унэшшохуагъ».

Кыгъэшлагъэр, кылэжыгъэр Зулкъаринэ клэлэгъаджэу кыгъэ-шлагъ, кылэжыгъэ: зэ гурыт еджа-плэм, джы апшэрэм, зэ клэлэгъэджэ кьодыеу, джы профессорэу. Ари тигъэзетеджэхэм амышлэрэклэ арэп. Гу зылгызгъатэмэ сшлэогъор: цыфым фэлэжкынуу Тхьэм кьуачлэрэ акьылрэ кызыритклэ, ар икьоу фэгъэфедэ-гъэмэ, кызэрэхуыгъэу, дунаим зы-фытетыр егъэцаккыу шытыш, уемы-нэгуй. Ащ фэдиз уахытэу ищылынгъэ зэпхыгъэ хуыгъэм ихабзэхэр кыгу-рылауагъэхэу, ахэри Тхьэм кырытыгъэ Иофым фигъэлэжыагъэхэмэ, фэдабэклэ уфэрэзэн тэфэ. Ар фэлэжкыныным кьуачлэ лыгъы имышыккылауэу шы-тэп: маклэп зы лъэганлэ горэм нэсы-гъэмэ, ащ рыкъэуеу мы тиурамхэм ате-тыр, машинэ лункыбзэр лапэм щигъэджэгъэмэ, клэшъуиккыу, ученэ Иоф-шлагъэ горэмэ лүт фэдэу, ахыщэ хэ-

кыпкыхэри дырилэжхэу. Пфэлэжкы-мэ, ари емыклоп, ау зыфэлэжкырэр нахь маклэ, шлэныгъэлэжэ лэнанлэ горэ зэригъотэу ахыщэ кьэгъэхъаным (бизнес папэ) хэтлысхыажыгъапэхэу, зэджагъэри ащыгъушжыгъэу, ау цыф зэхэхэ горэм хадэмэ, ыбгъэ еожэу, еж фэшхуаф кымыгъэгъу-щылау.

Зулкъаринэ ыгу етыгъэ шыпкызу лэжыагъэ, мэлэжэ джыри: Тхьэм ишыкурклэ ыкьуачлэ иль, иакылы зэрэ-чан, игулыгъэ хэшыпыккыгъэу щыт. Псауныгъэр Тхьэм кыуытыгъэмэ, кьэуухуыным ыпытыныр емыклоп — жыри, псыри (ышхырэмэ акы-гъоу) цыфым фэгъэфедэшъумэ, ищылынгъэ гьогоу нахь кыхэзэ мэху, ар ллэшлэгъуэбэмэ ашаушэтыгъ. Псауныгъэр мытэрэзымэ, щылынгъэм гъэхъагъэ шышлыгъуай. Ар кьэ-сэзыгъаглорэри Зулкъаринары: ащ фэдизэу ытхыгъэр, Иофэу ышлагъэр ышлэ пэтэ зы мафи шымыгъушэу кьэзыуцуххэр дунаим ыгузэгъу ит: чыопсыр шлэ елыгъэу, ыгъатхэу дэлажэ, ежыри кьыдэлэжэжы. Ильэс 30 фэдиз ащ тешлэжыгъэн фае, Зулкъаринэ урыс шлэныгъэлэжэ цлэрыло горэ игъусэу атхыгъэу лэпэрытх тхылъ сыригъэджэагъ. Ар урыс поэзием природэр кызырегъэ-лэагъорэм фэгъэхыгъагъ, тхылъыр нэклэуыгъо 400 хьоу шытыгъ. Сыгу рыхыгъагъ лъэшэу: урыс поэзиер дэгъоу тхылъыр зытыгъэмэ зэ-рашлэрэм щэч хэлэыгъэп, ашлэрэ кьодыеу шымытэу ащ фэлэпэлэсэхэу тегушылэнхэр зэраамалыри нэры-лэгъыгъ. Кыдагъэклэным фэшл тхылъ тедзэплэ горэм лэпэрытхыр ра-тыгъагъ, ильэс горэм маккы кьа-мыгъэлэу, лэпэрытхыри кьамыгъэ-хыжыгъэхэ зэхьум, зытыгъэххэр клэупчлагъэх: «шылэжэп, дгъотрэп» алуи, хэккыжыгъэх. Джы фэдэу а лъэхъаным компьютер шылагъэп, экземпляр заулэ хэууыныр псын-клагъэп — джар иккыдыккыу лэпэ-рытх хьарзынэр клэдынэу хуыгъэ. Ыгу кьеуагъ Зулкъаринэ, чыопсым шулэгъоу ащ фырилэр лункыу лэпэ-рытхым итыгъ.

Ащ пае «природэм губж» Зулкъа-ринэ фишлыгъэп, ыныбжыыр мыма-ккыу шытми, зэмклэ шхончыр ылы-гъэу, адрэмклэ пцэкъэнтфыхэр арэу олэгъу — Нэшпукъуае мыккыу мэфэ гъэпсэфгыгъэ кызыхэккырэр бэп. «Ошх уж гьогоу лъэбанэм псэу ихьорэми Зулкъаринэ пцэжые кыхи-дзын елыжы», — ало нэшпукъуае. Пцэжыеешэным шьэфэу хэлхэм ащыгъуагъ, ахэр ежэ-ежыкыру пцэжы-емэ алыпплэзэ, зэригъэшлагъэх: псыхьом лухэмэ, мафэм изытэт елы-тыгъэу пцэжыер зыхэс чыплэр кы-хэгъэщы. Пцэжые зэфэшхуафхэм узэришэн фэе Иофыгъохэр дэгъоу ешлэх, пцэкъэнтф умылыгъэу лэклэ кьэууытын плэжкыныхэри шылэх — ахэм яхабзэхэри кычлимыгъэщыгъэу щытэп. Пцэжыеешэным фэгъэхы-гъэу бэмышлэу статья гъэшлэгъон ытхыгъэу седжагъ, кызыгурылауагъ — пцэжыер зэрэлэшлэ закьор арэп Зулкъаринэ ащ зыккышэр, кьэплэ-нэу шымытэу шьэф ладжи хэлэ. Псэушхыу Нэшпукъое-Джэджэ-хьэблэ-Пэнэжыкыкые мэххэм ахэс-хэр ешлэх, мэххэр, шьофхэр кыккы-хыагъэу янэрэ ятэрэ яунэжэ кызе-ккылэжыккы тхьагъоу шылэ псэури итхыагъоу кыщэху.

А зэпстэур аукедыеп, дунаим, щылынгъэм лъапсэу ялэхэр приро-дэм ищылынгъэ щегъотых, щегъэ-унэфых — арыба бзэм анахь Иофэу илэр. Ар зэригъэшлэным, зэхифы-

ным Зулкъаринэ пылэ илъэсипшл пчъагъэ мэхуыш. Еж адыгэ клал, кьуаджэм кышыщыгъу, ауми уры-сыбзэм ибзэ хабзэхэр зэгъэшлэгъэ-ным илахэу хилхыагъэр кьэлогъуай. Урысыбзэм фэгъэхыгъэу ытхыгъэ-хэм еж урыс дэдэхэм осэшхохэр къафашыгъэх. Ытхыгъэр бэш, ацлэ кьеслорэп, еджэным, шлэныгъэлэ-жыныным пылхэм ар ашлэ. Урысы-бзэмрэ адыгабзэмрэ язэфыщыты-клэхэм афэгъэхыгъэу шлэныгъэлэ-жыныным лъэгъо шхыаф хыхыгъ — тхылыми, статьями 300 фэдиз ытхыгъ, гъэзетым шыхиутыхэрэр хэмытэу. Ахэм бзэм ихэбзэ мыгъэунэфыгъэ-хэр ашызэхэфыгъэх, глаголым уры-сыбзэм, адыгабзэм ащырилэ нэшанэ-хэр (зэрэзетеккыхэрэ, зэпэблагъэ зышпыр лэныкыкыхэри кыуышхы-фыхэзэ) шыккыгъэтхых, теорием фэ-гъэхыгъэ гушшысэ гъэшлэгъонхэр, бзэм щылынгъэм щырилэ мэхъанэр, ар зэрэшагъэфедэхэрэр кыгъэшпып-кыжхэзэ, кызэлэуехы.

Бзэм ылыныкыккы илахы хымы-шыхыагъэу Иофыгъо горэ кьэгъоты-гъуай, ауми хэгыгъапэу зыпылты-гъэр, джыри бзитлүшлэныгъэр (би-лингвизмэр) ары. Иофым фэгъэхы-гъэу ытхыгъэхэм теорием ылыны-кыккы мэхъанэшхо ялэу щыт. Ары, апэрэу, шлэныгъэ иным а Иофшлэ-гъэхэр хэзыщагъэхэр, ятлорэрэу, лъэпкэ бзэзэгъэшлэным хыхъо езы-гъэшлыгъэхэр. Ахэм анэмыклэу — гушылэлы пчъагъэ еджаплэм паеуи, нахыбэ хьоуи, етланэ узэдэгъушылэ-ным фэгъэхыгъэуи, зэп, тлэп джащ фэдэу кыхиутыгъэр.

Зулкъаринэ апэрэ гушшысэу илэр иунагъу: ишхыгъусэу Ася, ыпхуы-тлэу, ыкьоу Заур. Нэбгырищри адыгэ сабийхэу ыгъэсагъэх: урысыбзэр дэгъу дэдэу ашлэ, ауми адыгабзэр а сабыишмэ зэрагъэфедэрэм узэрэ-гъэхуапсэ. Сабийхэм апшэрэ шлэ-ныгъэ ял, шхыадж зэрэпсэыгъэу Иоф ешлэ. Заур юридическэ Иофым яджа-гъэу шытыш, зэджагъэм тэфэу Иоф-шлэныр ригъэжыагъэу мэлэжэ. Зул-къаринэ кызыхэккыгъэ унагъом еджагъэр бэу кыккыгъ, Зулкъаринэ нэмыклэу шлэныгъэхэмклэ кандидат-хэр, докторхэр ялэх. Ышэу Рэмэза-нэ ыкьоу Хьазэрэт ныбжыккы нахь мышлэми, естественнэ шлэныгъэхэм-клэ гъэсэныгъэшхо ил, доктор, про-фессор, Мыккыопэ кьэралыгъо тех-нологическэ университетым иректор, хэгъэгум щызэлэшлэрэ шлэныгъэ-лэжэ.

Лъапсэр куумэ, щэпкыри шхыа-пэри мыпытэнхэу амал зымыл, лъа-псэм псы ыгъотмэ, щхэпс икьу лэ-клэзмэ, шхыапэм кыпыккылэн фаер кыпымыккылэнэу щытэп. Лъапсэу илэр Зулкъаринэ егъэлэплэ, ижхэм ары-гушхэзэ кьэхы игъашлэ. Еж еджэ-гъэшхоу, гъэсэгъэшхоу зэрэщытэ — иакылы чан кыуытырэр зэрэбэр нэ-рылэгъу — «сятэ иакылы слагъэ-мэ» ылоу бэрэ зэхэхы. Цыфым лъа-гъоу чышхыащом шидзыгъэр зэрэ-мыккыдыгъэр, пшэхолэ хэгъашэ ар зэрэмыхуыгъэр, илгъагъо нафэу, игъоу лъапсэр зэрэмыгъуызэр ащ кьеушыхыаты. А гьогум кышыготых илэгъухэу, иныбджэгъухэу, гъэсэгъэ-шхохэу адыгэ клэлабэ: апэрэу ар Цууклэ Налбый, етланэ Бузэрэ Ким, Кьуныжэ Мыхъанэт, Шхылэхэу Абу, Тхьаркыохэу Юныс, Кьэбэртаем, Щэрджэсым ныбджэгъоу ащырилэр бэ, урыс бзэшлэныгъэм пылхэм Зул-къаринэ ышлэ апашхыкы кьащыплэмэ, дэгъоу зэрэшлэрэр, зэралыгъэрэр, шлэу зэралэгъурэр кыралоллэгъэ пчъагъэу тхылыхэм адэтхэм кьаушы-хыаты.

Клорэм игъоу нахь кыхы мэху, сыд фэдэрэ гьогоуи ащ зэпичыныр иамал. Гьогуккыкы пышлыгъых Зул-къаринэ, ыкьуачлэ илгъэу гъэхыагъэхэр джыри зэришлыщтхэм тицыхэ телъ.

ЩЭШЭ Казбек.

БЗЫЛЬФЫГЪЭМ иубилей нае фэгущагъэх

Заом иветеранэу Адыгэкалэ шыпсэурэ Мария Гронь игугу къэпшымы, ар зэрэцфышлур, гуклэгъуныгъэ зэрэхэлыр, общественнэ Иофшлэнхэм чанэу ахэлажъэзэ къызэрэхыгъэр къыуимылонэу къалэм имызакъоу, Теуцожь районим инахыжъэхэми зы нэбгыри къахэмыклынэу тэгугъэ. Шыгъэныгъэ гъогу къин, гъогу шлагъу ащ къыкӀугъэр.

1921-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 24-м Нижегородскэ хэкумкӀэ селоу Ревезень къыщыхугъ, щапӀугъ. ЕджапӀэр къызыщиухыгъэмрэ лъыгъэчъэ заом икъежъэгъурэ зэтефагъэх. Апзу ипшъэшъэгъухэр игъусэхуу пыир якъалэ къыдзэмыгъэхъаштхэ окопхэр атӀыштыгъэх. ЕтӀанэ 1942-рэ илъэсым ищылэ мазэ ежъ илъэсӀукӀэ заом макӀо. НКВД-м иящэнэрэ армие къулыкъур шихынуу мэху. Калининскэ, Прибалтийскэ, Апэрэ Белорус фронтхэм ямэшӀо гъогухэр бзыльфыгъэ цыкӀлӀум зэпчыгъэх, Берлин нэсыгъ, фашистхэм ярейхстаг дэжъ текӀоныгъэр къызэрэдакхыгъэр шыгъэмэфэкӀыгъэхэм ахэтыгъ.

— ТигушӀагъо гъунэнчъагъ, — еӀо ащ. — ТыгушӀо-

щтыгъ ыкӀи тыкъэчэфынчъэщтыгъ. ТыгушӀоштыгъ текӀоныгъэр къызэрэдэтхыгъэм фэшӀ, тычэфынчъэщтыгъ тидыфыбэ, тиныбджэгъубэ, тилахылыбэ зэрэхэклодагъэм, тикъалэхэр зэрагъэстыгъэхэм, зэрзэхакъутагъэхэм афэшӀыкӀэ.

Зэо гъогухэм къащилъжыгъэ бгъэхалхъэхэри къыфагъэ-шъошагъэх. Жъогъо Плъыжым, Хэгъэгу заом яорденхэр, медалу «За Победу над Германией» зыфилорэр къыратыгъэх.

Зэо ужым Мария Гронь оккупационнэ дзэклӀолхэм ахэтэу 1947-рэ илъэсым нэс дзэм къулыкъу къыщыхыгъ. Ащ ыуж ипшъэшъэгъусэу Александр игъусэу ар зыщыц Теуцожь районим къэкӀо. Зэоуж лъэхъаным ипшъэшъэгъусэу ВЛКСМ-м ирайком иятӀонэрэ секретарыгъ. ЕтӀанэ Иоф ышӀэнэу Сахалин загъакӀом Мариэ ащ дыщылагъ.

Зэшъхэгъусэхэм Адыгэкалэ къызагъэзжыгъэр 1978-рэ илъэсыр ары. Джащ къыщегъэжъагъэу лӀэшӀлэгъу шанэм къехъугъэшъ Мария Гронь мышшъыжъэу общественнэ Иофшлэнхэм чанэу ахэлажъэ, ныбжьыкӀэхэр къэралыгъор шӀу алъэгъоу, ащ ипатриотхуу плугъэнхэм фэлажъэхэрэм якӀэщакӀу.

Щылэ мазэм и 24-м заомрэ Иофшлэнхэмрэ яветеранэу Мария Гронь ыныбжъ илъэс 90-рэ хъугъэ. Ащ фэшӀ бзыльфыгъэ лыхъужыгъ, къалэм иадминистрациие къырагъэблагъи, агъэ-лъэплагъ, фэгущӀагъэх, фэхъохъугъэх. А мэфэ зэхакъэу юбилярым фызэхашъэгъагъэм къекӀолӀэгъагъэх заом иветеранхэр, общественнэ организациехэм япашэхэр, нэмыкӀхэри.

Адыгэкалэ имэрэу Хыатэгъу Налбый мэфэкӀ зэхакъэр къызӀуихыгъэ къыӀагъэ Мария Гронь изэо гъогухэр зэрэкыныгъэхэр, зэрэкыхыгъэхэр. Ахэр пытагъэ къызхигъафэзэ зэпчыгъэх ипшъэшъэ ныбжьыкӀэм. Изэо гъогухэр Берлин шиухыгъэх, бгъэхалхъэ лъапӀэхэри къыфагъэшъошагъэх. Ахэм къаушы-хыаты текӀоныгъэр къыдэхыгъэным, пыир зэхэкъутэгъэным илахышӀу зэрахышӀыгъагъэр. Зэо ужым пый мэхъаджэм зэхикъутэгъэ хызмэтыр зыпкъ изыгъуоцожьыхэрэм апэ итыгъэ къы-хыгъ.

— Мария Гронь тэрыкӀэ щысэтехыпӀ, — къыӀагъэ Хыатэгъу Налбый. — Тикъалэ къызыдэхыгъэм къыщегъэжъагъэу сьд фэдэ Иофшлэнэу администратием къырихыжъэхэ-

рэм зэрилъэкӀэу ахэлажъэ, ахэм якӀэщакӀу, тиныбжьыкӀэхэр шӀум, дэхагъэм афэзыплухэрэм ащыщ. Арышъ, Мария Михаил ыпхъур, уиофшлагъэхэм осэшхо афэтэшӀы, лъытэныгъэшхо къыпфэтэшӀы, тызэрэпфэ-разэр тикъэлэдэхэм ацӀэкӀэ къыосэло. Тыфай бэрэ ташъ-хыагъ уитынэу, щысэтехыпӀу, упчӀэжъэгъоу утиӀэнэу. Сыпфэ-лъало псауныгъэ пыгъэ уиӀэнэу, бэгъашӀэ ухъунэу, уигухэлъхэр къыбдэхъухуу ущылэнэу.

Джащ фэдэ гушылэ фабэхэр рилохэзэ, Хыатэгъу Налбый юбилярым ритыгъэх къалэм иадминистрациерэ народнэ депутатхэм я Советрэ зэрэфэгущӀохэрэр, зэрэфэлаӀохэрэр зэрытхагъэр, ахыщэ шӀухъафтынхэр ыкӀи къэгъэгъэ Ӏэрамышхо.

Джащ фэдэ Мария Гронь ыныбжъ илъэс 90-рэ зэрэхъугъэм фэшӀыкӀэ фэгущӀагъэх, шӀоу щылэр къыдэхъунэу фэлъэӀагъэх къалэм инароднэ депутатхэм я Совет итхъаматэу Отхэ Рэщыдэ, заом иветеранхуу ЦыкӀу Индрыс, Ӏэшъынэ Сэфэрбый, Чэтыжъ Исмахылэ, ветеранхэмрэ нахыжъхэмрэ якъэлэ советхэм ятхъаматэхуу Джэндэрэ Мосэрэ Ӏэшъынэ Казбекрэ. Заом иветеранэу, Сталинград зэошхом, Курск дугам дэжъ шыкӀогъэ зэхэо пхъашэм ахэлэжъагъэу Джамырзэ Даутэ зэхакъэм къэкӀошъугъэпти, ащ ыцӀэкӀэ ышыпхъоу Джамырзэ Гоцнагъо гушылэ фэбабэ юбилярым къыфилӀагъ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Тисабыйхэм тафэжъугъэсакъ

Цыфыр ымышӀахуу уахътэм къыщэнэ. ЫшӀлэн фаеу ымышӀагъэм къин регъэлъэгъу. БлэкӀырэм кӀэхъажъыгъуай. Джащ фэдэх адыгэхэм шэн-зэхэ-тыкӀэ дахуу, намысэу, лъэпкъ шӀулъэгъоу, гуфэбэныгъэу иӀагъэхэм талыбанэзэ уахътэм зыдэхых. Адыгэ тхылъхэм тяджэжъырэп, ныдэльфыбзэр хъэтэпэ-мыхъ тэшӀы, ахэр нахыжъхэми ялажъ. Цыфым гукъабзэкӀэ ышӀлэрэ Иофыр къыдэху. Бзэм икыӀэтыжъын тызэкъотэу тыдэжъугъэлажъ. Унагъохэм къатенэрэри бэ. «Жъогъобыныр», гъэ-зэтэу «Адыгэ макъэр» нахыбзэу къытхы-кӀыхэ зыхъукӀэ, сабыйхэ-ри ахэм ахэплъэщтых, яджэщтых, бзэр шӀу алъэгъу хуштых. Нахыжъхэр зыфаем нахыкӀэхэри фэ-ещтых. Тисабыйхэр Ӏуп-кӀэх, Тхэм мамырныгъи, насыпи кӀарет. Гъогу тэрэз зэрэтетпӀэщтых тыпы-жъугъэлъ, етӀанэ ежъхэми зэрэадыгэхэм уасэ фашӀэу къэтэджыщтых.

ХЪАГЪУНДЭКЪО
Шамсэт.

ПРАВЭМ ИШАПХЪЭХЭР

ЗЭХЪОКЫНЫГЪЭХЭМ ЯШӀАГЪЭКӀЭ

Урысые Федерацием и Конституцие ия 37-рэ статья ия 3-рэ Ӏахъ егъэнафэ зэфэмыгъэдэ-ныгъэ нэшанэ хэмылбэу ыкӀи федеральнэ законодательствэм лэжъэпкӀэ анахъ макӀэу ыгъэ-нафэрэм къыщымыкӀэу цы-фым Иофшлэнэу ыгъэцкӀагъэм къыкӀэжӀагъэр етыгъэн фаеу.

А конституционнэ фитыныгъэр гъэцкӀэжыгъэным фэшӀ цыфхэм Иофшлэнхэм фитыныгъэу яӀэхэр къызэра-ухъумэрэ шыкӀэхэр хэбзыху-хъакӀом ыгъэнэфагъэх. Гушылэ-лэм нае, Урысые Федерацием ИофшлэнхэмкӀэ икодексе ия 352-рэ статья егъэнафэ цы-фым ИофшлэнхэмкӀэ фитыныгъэу иӀэхэр къыкӀэлъыкӀорэ шыкӀэхэмкӀэ къуухъумэгъэн-хэ ылъэкӀыщтэу: цыфхэм ИофшлэнхэмкӀэ фитыныгъэу яӀэхэр ежъ-ежыгъэрэу къаухъу-мэнхэр; цыфхэм ИофшлэнхэмкӀэ фитыныгъэу яӀэхэр ыкӀи зако-ным ыгъэнэфэрэ яшӀоигъоны-гъэхэр профессиональнэ союз-хэмкӀэ къуухъумэгъэнхэр; Иофшлэн фитыныгъэхэмкӀэ за-конодательствэм ыкӀи нэмыкӀ норматив актхэм агъэнэфэрэ шапхъэхэр зэрагъэцкӀэжы-хэрэр къэралыгъом зэриуп-лъэкӀурэр; судкӀэ фитыныгъэ-хэр къуухъумэгъэнхэр.

Ахэм анэмыкӀэу, граждани-ным лэжъапкӀэ етыгъэнхэмкӀэ, джащ фэдэу пенсиэмкӀэ, сти-пендиэмкӀэ, пособиэмкӀэ ыкӀи нэмыкӀ тынхэмкӀэ фитыныгъэ-хэр рагъэгъотынхэ алъэкӀыщт Урысые Федерацием и Уголов-нэ кодекс ия 145.1-рэ статьяу 1999-рэ илъэсым игъэтхәпэ кӀуачӀэ зилэ хъугъэмкӀэ уголов-нэ пшъэдэкӀыжъ арагъэхъызэ. А статьям цыфхэр зыгъэла-жъэхэрэм — физическэ лицэ-

хэм уголовнэ пшъэдэкӀыжъ ягъ-хыгъэным ехыылӀэгъэ зэхъо-кыныгъэхэр згъоогъуу нылӀп, 2007-рэ илъэсым ибэдзэогъу, зыфашӀыгъэхэр. Ахэр фашӀын-хэ фаеу хъугъагъэ хэгъэгум иобщественнэ ыкӀи экономикэ цылакӀэ зэхъокыныгъабэ зэрэ-фэхъугъэм ыпкӀэ къыкӀэу.

Мы лъэхъаным, анахъэу фи-нанс кризисыр къызежъагъэм къыщыублагъэу, лэжъапкӀэр ыкӀи нэмыкӀ тынхуу законом ыгъэнафэхэрэр ипӀалъэм алэ-кӀэгъэхэгъэнхэм Урысыем мэ-хъанэу щырилэм хэхъуагъэ нахъ, къыкӀичыгъэн. Ар къы-дилытэзэ, хэбзыхуухъакӀом 2010-рэ илъэсым тыгъэгъазэм Урысые Федерацием и Уголов-нэ кодекс ия 145.1-рэ статья зэхъокыныгъэ шӀукӀае фи-шыгъ ыкӀи ахэм 2011-рэ илъэ-сым ищылэ мазэ и 7-м кӀуачӀэ яӀэ хъугъэ.

Федеральнэ законэу «Уры-сые Федерацием и Уголовнэ кодекс ия 145.1-рэ статья зэ-хъокыныгъэхэр фэшӀыгъэнхэм ехыылӀагъ» зыфилоу номеру 382-ФЗ зытетэу 2010-рэ илъэ-сым тыгъэгъазэм и 23-м аш-тагъэм зигугъу къэтшӀырэ шапхъэхэр нахъ игъэкӀотыгъэу ыгъэпсыгъэх ыкӀи ахэм агъэ-нафэ:

— лэжъапкӀэр ыкӀи законом ыгъэнэфэрэ нэмыкӀ тынхэр зыфэдизхэр ыкӀи ахэр зыщара-мытыгъэ пӀалъэхэр (апэрэ Ӏа-хыгъ), мзизыщым еху лэжъап-кӀэм щыц Ӏахъ гори зэрарамы-

тыгъэр (ятӀонэрэ Ӏахыгъ), зы-цӀэ къетлогъэ зекӀуакӀэхуу къы-ныгъошхохэр къэзытыгъэ-хэр (ящэнэрэ Ӏахыгъ);

— бзэджэшӀагъэ зезыхыгъэ субъект лъэпкъхэм ахагъэ-хъуагъ — организацием ипашэ, цыфхэр зыгъэлажъэхэрэм — физическэ лицэхэм ямызакъоу, филиалым, лӀыкӀо лэжъапӀэм, организацием ихэушъхъафы-кыгъэ нэмыкӀ структурэ под-разделение ипашэ пшъэдэкӀы-жъэу ахыгъэр;

— пшъэдэкӀыжъ лъэпкъхуу сомэ мин 500-м нэсэу, е мзэз лэжъапкӀэм фэдизэу, е пшъэ-дэкӀыжъ зыхыгъэрэм илъэсыщым къыкӀоцӀ нэмыкӀ фэдэу къы-ӀэкӀэхыгъэм тегъэпсыкыгъэу тазыр атыралъхъэн алъэкӀы-щтэу; ӀэнэтӀэ гъэнэфагъэхэр е Иофшлэн лъэпкъ гъэнэфагъэхэр илъэситфым къыкӀоцӀ зра-хъанхэ фимыгъэх; илъэситфым нэсэу хъапс атыралъхъан алъэкӀыщтэу егъэнафэ.

Гражданхэр къуухъумэгъэн-хэм ыкӀи фитыныгъэу яӀэхэр ягъэгъотыгъэнхэм ишыкӀэхэм къафэдгъэзжъэз, къэтӀон тлэ-кӀыщт мысагъэ зытэльым уго-ловнэ пшъэдэкӀыжъ егъэ-хыгъэным ехыылӀэгъэ шыкӀэ пстэуми анахъ зэхэпшӀэнэу шӀагъэу къызэрэтигъэр. Иофыр ащ зэрэтетыр суд практикэм нафэ къешӀы.

ЩысэхэмкӀэ къэдгъэшъып-къэжыын. Следственнэ гъэло-рышӀапӀэм илхыхъуакӀохэм къызэтынэкӀыгъэ 2010-рэ илъэ-

сым лэжъапкӀэр зэрарамы-тыгъэм ехыылӀэгъэ бзэджэшӀа-гъэхэмкӀэ уголовнэ Иофи 8 къы-зӀаухыгъагъэ ыкӀи зэхафыгъа-гъэх. ПэшӀорыгъэшӀ лыхъон Иофшлэнхэм кӀэхуу афэхъугъэ-хэм атэгъэпсыкыгъэу, ахэр Адыгэ Республикэм исудхэм алъагъэӀэсыгъагъ. Ахэр зэха-фыхъэз, организациехэм япашэ-хуу агъэмысагъэхэм цыфхэм материалнэ чӀэнагъэу ара-гъэшӀыгъэр зэрэпсаоу араты-жыгъ. ЗыцӀэ къетлогъэ уго-ловнэ ИофхэмкӀэ зэрагъэмысэ-хэр унашъохэр судхэм ашӀы-гъагъэх, тазыр арагъэтыщтэу пшъэдэкӀыжъ атыралъхъэ-гъагъ.

АцӀэ укъэбзыжыгъэным телытагъэхэм, нэмыкӀэу къэ-пӀон хъумэ, лыхъон Иофшлэн-хэр зэрахъэхэ зэхум мысагъэу ателым зэреуолӀэжыгъэхэм ыкӀи фэдэ къыхамыгъэкӀы-жыгъыщтэу Ӏагъэу къызэрэты-гъэм, ИофышӀэхэм материал-нэ чӀэнагъэу арагъэшӀыгъэр зэ-рапшыныжыгъэм къыхэкӀэу, уголовнэ Иофи 3 къагъэуцу-гъагъ.

Мы уголовнэ ИофхэмкӀэ лыхъон Иофшлэнхэр кӀохэзэ, нэбгырэ 350-м ИофшлэнхэмкӀэ фитыныгъэу яӀэхэр арагъэгъо-тыжыгъагъэх, ахэм матери-альнэ чӀэнагъэу арагъэшӀыгъэ сомэ миллиони 8 фэдизыр ара-тыжыгъагъ.

ЛэжъапкӀэр ямытыгъэным ехыылӀэгъэ бзэджэшӀагъэ зезы-хыгъэ пащэ горэм зызэригъэ-

былтыжыгъэм ыкӀи ащ зэ-рэлъыхъухэрэм ехыылӀэгъэ къэ-бар зэрэтыгъэм къыхэкӀэу, зы уголовнэ Иоф икыоу зэхамы-фыгъэу къагъэуцугъ.

Тызытегушылэрэ Иофым ехыылӀэгъэ зы уголовнэ Иоф изэхэфын мы лъэхъаным ыуж итых.

ЫпшъэкӀэ къыщытӀагъэхэр къызэфэтхысыжыгъэхэзэ, хэ-гъэунэфыкыгъэн фае бзэ-джэшӀагъэхэм, ахэм ахэхэ лэжъапкӀэр ипӀалъэм зэрарамы-тырэри, яхыылӀэгъэ къэбархэм гражданхэм лыхыкӀо орган-хэм зызэрафагъазэрэр якъэ-кӀонӀэ шъхъаӀэу зэрэщытыр. ЧыпӀэу зыщызэрахыгъэм ыкӀи бзэджэшӀагъэр зызэра-хыгъэм пӀалъэу тешӀагъэм, къэбархэр икыоу зэрэмыгъэп-сыгъэхэм, ахэр къызэрэтыгъэхэ шӀыкӀэм, джащ фэдэу бзэ-джэшӀагъэхэр зэхэзыфынхэ фэе ведомствэхэм ямылтыгъэу, бзэджэшӀагъэхэм яхыылӀэгъэ къэбархэр алахых Урысые Фе-дерацием и ЛыхыкӀо коми-тет и ЛыхыкӀо гъэлорышӀа-пӀэу Адыгэ Республикэм щылэм ичӀыпӀэ лыхыкӀо от-дел пстэуми. Ащ нэмыкӀэу, бзэджэшӀагъэхэм яхыылӀэгъэ къэбархэр электроннэ шӀыкӀэм тетэу ЛыхыкӀо гъэлорышӀа-пӀэу Адыгэ Республикэм щылэм «Интернет» сетым щырилэ официальной сайтымкӀэ W W W . s k 0 1 a d y g @ m a I . g u къылыгъэӀэсынхэ алъэкӀыщт.

ДАУР Айтэч.

УФ-м и СК и СУ-у АР-м щылэм процессуальнэ уп-лъэкӀунымкӀэ иотдел ипа-щэ игуадз, юстицием ипол-ковник.

КЪУИКЪО Шыхъамбий

«Уилъагъо лъэужыр щэкIуасэ...» ***

Зыкъэт, мэшIохъыр, зыкъэт!
Осэпс къехыгъакIэм ухэт!
Уилъагъо лъэужыр щэкIуасэ,
Уаужы кыкIыгъэм уегъасэ!
Сигугъэ кыплъысхъызы сып-
шыгъ!

ГукIэгъу ныкъом ыпэ уи-
шыгъ!

Псапэ пилъным гухахъо кыи-
уеты,

Уинасын къоджэ пчэгум
щекIуты,

Къысадж, мэшIохъыр, кыи-
садж!

Ныбжыкыу сыфэхъун,
мардж!

Уфаемэ, лъэмыдж зысIын!
ПилъокIуасэмэ, машIоу сис-
тын!..

СыкIозэ, непэ сылгъэуагъ!
Сылгъэуагъ, сыгуи къеуагъ!
Тыгъосэрэ гухэлъыр лъызгъэ-
кIотэгъ,

Ау усэ ныкъомтхыр кыисэгоу-
агъ!

Хыр мэуалъэ,
Гунысэм инэкъ мэкIуатэ.
Ор IэпакIэр мыпшъыжъэу
мэлъатэ,
Ошъогу пакIэм лъагъор мап-
лэ.

Тыгъэр гуIэу, лъэпэрапэу
зытIысыжъкIэ,

Бзый къутагъэр ныкъоуIэу
чIым кыфедзы.

ПклантIэр пагъэу кызызэп-
лэкIыжъкIэ,

Непэ фэмышIагъэр зы Iэ-
бэгъоу пхъэдзы...

Неуц къэхъужыщта бзый
фыкIуагъэр?

Джэуап хъуцтыр цIыфым
игугъап!

Ежъ ыгу къэкIыжына
къехъулагъэр?

Зыгу мыпшъыжъэрэ огум
илъгап!

НахъышIаб сызлэхъоу
жъау Iу шIабэр,

Мэхъуа жъаур имыкIут
тыгъэпсэу?

Хэты естын гонэгъоу мэфэ
фабэр,

Гу чыIамэу мыухыжыым
пыримыкIоу?..

Мазэр ныкъочыеу кызы-
хэкIэ,

Ным ихъасэ пкIыхъэу сыхе-
рщ!

ГукъэкIыжъэ IэпакIэр зысы-
ухкIэ,

КъэбарыкIэр зыщыIуцтыр
сыхъакIэщ!..

ГъашIэм ижыыхъарзэ сыхэ-
кIэу,

ЫбгъукIэ сыкъэуцоу сы-
келътымэ —

Цыфыгъэм ишапхъэ сикIы-
на?!

Къыслымыхъурэм ыгу зэ-
ныкIына?..

Уахътэм лъэгукIэтыны зы-
фэсIыщт

Чыгум гъогу сапэу симы-
уджэгъумэ..?

КъэзгъэшIэгъэ гъашIэр си-
мылэгъумэ —

ГукъэкIыжъэ къэблагъэр
пкIыхъэм зэфышIыщт.

Тыгъуасэ щегъэжыагъэу сы-
дэгъу.

Непэ сегунысэмэ, сыншъу.

КъэсымыIуагъэм неуц гур
еубзэку..

Гугъэ ныкъочыер Iэсэмэгъу.

ПсынэкIэчыр имгъукIыпэу
ешъу,

ЗымгъэшIокIми, кымынэжъ
пIэгъу.

НэфышIагъом шIулъэгъур еуб-
зэгъу,

Нэлъэгъу пIанэр пхъатэ
зытимыхъ.

СфэмыукIочIэу сызтенагъэр
гъогу гугъэу!

НэфышIагъом гуцыIэ макъэм
сыкыгъэуцыгъ,

Сигунысэу гумэкIхэрэм ар
япсэлъагъ.

ПкIыхъэпIэ псау слэгъуным
сыфзэгъыгъ,

Къысзушъыгъэр пчэдыжыым
ынапэ зэлъагъ.

Шъхъангъунчъэ апчэу кыи-
риутэкIи сипкIыхъэ тэкъуагъ,

Ренэу мэтэкъо, гур зэце-
гъакъо, сьд ащ фэIуагъ?

ШъхъэзэкIоныгъэр напIэм
итхагъэу зэкIэмыкIуагъ,

Пчэгум уилъадэу укъашъо зэ-
пытми, Тхъэм зэриIуагъ.

Зэ сэрэгъужы, къэбэкъ гъоп-
чагъэр къесэрэщалIи,

Нэфынэ пакIэр пыухъуб-
лэблыкIэу пэсэрэупкIа?!

Гум кыпылгъади... Лъэ
утэшъуагъэм сыкыгъэпчыли,

СигъэшIыхъахыгъ.

Джыри акъылым зэ серэ-
упчIа?..

Тыгъэнапэр ошъо пхачIэм
зыщепсыхрэм,

Иныбжыкыу мэшIо тэпэу
къысфэкIоужы.

Ренэу сиусакIэ кызыуцрэм,

Пшэхъо нэкъ тетхагъэу
хэкIокIэужы.

Лъэуж шэплъ гугъапIэр
мэшIобзыеу

Пчъэ IухыгъэмкIэ сиунэ
къысIуекIуашъэ.

Сикъэлэм кыфэмыIуагъэм
лъэпэпчыеу

Шэф остыгъэр фыхегъанэ.
Сыгу мэкIашъэ...

ИхъупхъагъэкIэ
зыкъыуегъаштэ

АдыгэкъалэкIи, Теуцожь
районмкIи нотариальнэ кыу-
лыкъур зызэхашагъэр шIэхъу
илъэс 25-рэ хъушт. Ащ ипашэр
зыпшъамамыжъэу ипшъэрыл-
хэр зыгъэцкIэрэ ХъачмамыкIо
Изабелл ары. Мыхэм ямэфэкI
ехъулIэу тыгу кыддэлэу тафэ-
гушIо, псауныгъэ пытэрэ шы-
IэкIэ дахэрэ ялэнэу тафэлъало.
Изабелли ихъупхъагъэкIэ зы-
кызырэрэуигъаштэрэм, илофшIэн
сыдигъуи чанэу зэригъэцкIэрэм
къащымыкIэу, гъэхъагъэхэр
ышIыхъэзэ илгъэсыбэрэ лэжъэн
амал илэнэу фэтэлэ.

Изабеллэ мы кыулыкъум зы-
рипашэм кыщегъэжыагъэу
макIэп кыинэу ылгъэгъугъэр, ау
шIукIэ, дахэкIэ игугъу аригъэ-
шIыгъэ лъытэныгъэ кылэжы-
шъугъ. Министерствэ зэфэшъ-
хъафхэм кыфагъэшъошагъэу
щытхъу тхылъи 10-м ехъоу Иза-
беллэ икабинет идэпкъхэм апы-
лгъагъэхэр нэм кыкIедзэх. Ахэм
адакIоу «За доблестный труд»
зыфиIорэ медальри кыратыгъ.

Изабеллэ Адыгэкъали, Те-
уцожь районми дэгъоу ащашIэ,
ишIушIагъэ зынэмысыгъи шыI
Iоу сшIэрэп. Ащ дэжъ чIэхъагъэу
тхъаусыхъэу е мыразэу кычIэ-
кIыжыгъэу зы нэбгыри сылу-
кIагъэп.

— СиIофшIэн шIу симылгъэ-
гъоу е симыгъэрэзщыгъэмэ, зы
мэфэ закъуи мыш сыIутыныеп.
Краснодар сыкыкIыгъэ оси,
ощи, щтыргъукIи симыIэу

сиIофшIапIэ сыкъэмыгужъоу
сыкызырэрэнысэрэ зэпыгтым ори
ушыгъуаз, садэжъ укыакIоу хъу-
гъэшъ. Районми, ти Адыгэкъа-
ли къарыкIыхъэу кысэолIэрэ
нэбгырэ пчъагъэр симылгыта-

сэкIошъ, мылкъоу хэти кыи-
кIэныщтыр кызфэнэжы-
щтымкIэ документхэр сэгъэ-
хъазырых. Нотариусым ипшъэ-
рылхэр, ар Iофыгъо зэфэшъ-
хъафыбэу зынэсырэр, законом

гъэми, мафэ къэс
нэбгырэ 15 — 20-м
кыыщыкIэнэп.
НахъыбэрэмкIэ
Iофыгъо зэфэшъ-
хъафых цIыфхэр
кызыфакIохэрэр,
ау зэфэдэ упчIэхэр
къэуцухэмэ, секре-
тарь-референтым
ахэр есэгъэтхыхъшъ,
нэбгырэ заулэ зэ-
кыычIэхъэгъум
сштэуи макIэп кыи-
зэрэхэкIырэр, ащ
сиIофшIэн нахъ кы-
гъэпсынIэ. Сэ си-
мыухъыгъэ доку-
мент гори ухъази-
рыгъэ хъурэп. Сы-
мэджэ хылыгъэу кы-
кIон зымылгъэкIы-
щтхэм адэжъ са-
щэшъ е сэр-сэрэу

ахэр зэкIэ рипхыхъэу, цIыфхэм
адэлэжъэн зэрэфаер шъори
шъошIэ. Гъэпсэфыгъо кызы-
рэсфыхэмыкIырэр гукъаоми,
сисэнэхъат анахъ шIу сэзы-
гъэлъэгъурэр цIыф кызыр-
кIохъу кыстефэхэрэм садэлэ-
пылгъэу зэрэслэгъэкIырэр ары.
Изабеллэ Теуцожь районм ит
къоджэшхоу Пэнэжыкыуае дэс
кIэлэгъэгъэжэ унэгъо зэкIужыым
кыхыухъагъ. Ятэу Шумафэ Хэ-
гъэгъу зэошхор кызыежъэм кIэлэ
ныбжыкIэ дэдагъ нахъ мышIэ-
ми, ылгъэкI кымыгъанэу тылым
щылэжыагъ, текIоныгъэр тидзэ-
хэм кызырэдэхыгъэм лъыпытэу
къалэу Краснодар дэт кIэлэ-
егъэгъэжэ институтым тарихымыкIэ
ифакультет чIахы, дэгъу дэдэу
кыуухыгъ ыкIи ыцIэ дахэкIэ ра-
ригъалозэ, илгъэсипшI пчъагъэ-
рэ икIоджэ гупсэ дэт еджапIэм
исэнэхъаткIэ щылэжыагъ, джы
пенсием щыI.

Янэу Гошпакъэ кIэлэгъэгъэжэ
сэнахъатыр илэу гурыт еджапIэу
N 6-м ибиблиотека щытхъу
пылгъэу илгъэсыбэрэ Iоф ши-
шIагъ, ари пенсием кIуагъэ.

ЫшнахыкIэу Адамэ Красно-
дар дэт Кубанскэ къэралыгъо
университетыр дэгъу дэдэу
кыуухыгъэу физик-математикэу
илгъэс заулэрэ ичылэ Iоф шишIа-
гъэу 1986-рэ илгъэсым ащ кыи-
щызэлъахыгъэу нотариальнэ кон-
торэм ипашэу агъэнфагъэу непэ
кызынэсыгъэми щытхъу хэлгъэу
мэлажъэ... Изабеллэ чылэ гурыт
еджапIэр кызыеухым, Ленинград
дэт къэралыгъо университетым
чIэхъаным пае ушэтынхэр ыты-
гъагъэх шъхъае, зэнэкъокъушхоу
щыIагъэм пхырыкIыгъэп. Ау
пшъашъэм ыгу ымыгъэкIодэу,
мэхъагъэ гори кызыхимыгъафэу
Тэхъутэмыкыуае дэгъыгъэ район
судым секретарэу Iохъэ, нэужым
Краснодар дэт къэралыгъо уни-
верситетым июридическэ фа-
культет чIэхъэшъ, Iоф дишIэгъэ,
ар дэгъу дэдэу кыеухы. Джащ
кыщегъэжыагъэу зыцIэ кы-
тIогъэ IофшIапIэм ылгъэкI кыи-
мыгъанэу шэлэжъэ. Исабий
цIыкIоу Азэмат я 3-рэ классым
ис. Къалэу Новочеркасскэ фи-
гурнэ катаниемкIэ щырагъэкIо-
кIыгъэ зэнэкъокъум апэрэ чIы-
пIэр ащ кышъыдихын зэрилгъэ-
кIыгъэм пае тыгу кыддэлэу
тыфэгъушIо, игъэхъагъэхэм ахи-
гъэхъо зэпытынэу, псауныгъэ
илэнэу, насыпышIо хъунэу ты-
фэлъало.

КЪЭДЭ Мухьдин.

Сурэтым итхэр: Изабеллэрэ
ыкIоу Азэматрэ.

«Псэлыхъохэм» псэлыхъоштхэр яплъыштха?

Адыгэ драматургием иклассикэ хэхьэгъэ спектаклэу «Псэлыхъохэр» республикэм и Лъэпкъ театрэ кыщыгъэлъэгъуагъ. Мамый Ерэджыбэ ипъесэ те-хыгъэу Клурашынэ Аскэрбый ар ыгъэуцугъ. Заулэрэ спектаклэм еплъыгъэхэр члэсыгъэхэми, хэпшыкълэу зэкълэми ашлогъэшлэгъоныгъ.

Къоджэ шылакэм кыхыхыгъэ спектаклэр жъы хъурэп. Къэ-шынхэм сэмэркъэу ахэлъым уегъэгупшысэ, зэфэхьысыжхэр уегъэшых, уепл. Шыхахынэхэм, Юфшлэным зыщызидзыехэрэм спектаклэм зыхалгъэгъожьын альэкълэшт. Псэлыхъо клуагъэхэм язекълэ-шыкълэхэри нэгум кы-клэуцох, рольхэр кызырашыхэрэм уеплызэ, шульгъгум клуагъэу илэр нахъ кышпкырэхъэ.

Унагъом исхэм язэфыштыкъл, къоджэ къэбархэр цыфмэ зэрал-лылэсырэр, нэмыкълэхэми спектак-лэм чыплэ хэхыгъэ шырагъ. Арти-стхэм ярольхэр дэгъу дэдэу кы-зырашыхэрэм ишуагъэкълэ театрэм амалэу илэм гукълэ зыфэошэ. Пэ-

рэныкълэ Чэтибэ, Устэкълэ Мыхъу-тарэ, Зыхъэ Заурбый, Кукэнэ Му-ратэ, Кушъу Светланэ, Зыхъэ Мэлайчэт, Даур Жаннэ, Бэгъ Аль-кэс спектаклэм хэлажэх. Нэб-гырэ пэпчэ зыкызылэуихыным пае спектаклэр амалышлэ фэхъу.

Театрэм сыкычлэкълэжыбэ, ныбжэ хэклотагъэ зилэ хуль-фыгъэмэ къалоу зэхэсхыгъэм сыригъэгупшысагъ.

— «Псэлыхъохэр» анахъэу зыфэгъэхыгъэхэр клэлэхэр арых, ау псэлыхъо кълэшт клэлэхэр те-атрэм щытлэгъгъуэгъэхэп, — кылуагъ хульфыгъэм.

Пшгъэшэ дэхабэ спектаклэм члэсыгъ, артистхэм лэгу афыте-уагъэх. Театрэ хульфыгъэхэм,

ныбжыкълэхэм ашлогъэшлэгъонэу тэлъытэ, тапэкълэ къагъэлъэ-гъошт спектаклэхэм яплъынхэу ташэгугъы.

Мэзаем и 21-м спектаклэу «Шузабэхэр», и 25-м «Дэхэба-ринэ ихъакълэщ» Лъэпкъ театрэм кыщыгъэлъэгъоштых. «Шуза-

бэхэр» студентхэм апае Адыгэ къэралыгъо университетым мы мазэм театрэм кыщыгъэлъагъо шлоигъу.

Сурэтыр спектаклэу «Псэлы-хъохэм» кыщытырахыгъ. Кушъу Светланэрэ Устэкълэ Мыхъутар-рэ рольхэр къаших.

ФУТБОЛ «Зэкъошныгъэм» имафэхэр

Мыекъопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэм» 2011-рэ илээс ешлэгъум зыфэгъэхъазыры. Мы мафэ-хэм футболистхэм ялэлэсэнныгъэ стадионэу «Юнос-тым» щыхагъахъо, клубым кырагъэблэгъагъэхэм яухъазырыныгъэ ауплэкълэу.

«Зэкъошныгъэм» идиректор шыхъалэу Нэтхъо Адам тызэрэ-щигъэгъозагъэу, 2011-рэ илээс ешлэгъур мэлъытлэгъу мазэм и 10-м аублэшт. «Зэкъошныгъэм» итренер шыхъалэу Зеклогъу Му-рат япашэу футболистхэм Юф адашлэ.

Мыекъуапэ икымэфэ зэлухыгъэ зэнэкъокъухэм ахэлэжыгъэхэр нэб-гырэ 25-рэ хъуэху «Зэкъошныгъэм»

кырагъэблэгъагъэх. Республикэм шаплугъэ клэлэхэр командэм нахы-бэ хъуэху аштэнхэм пащэхэр пы-лтых. Кълэцылкълэу-ныбжыкълэ спорт еджаплэмэ ащанлугъэхэр «Зэкъош-ныгъэм» хэтых.

Ныбджэгъу ешлэгъухэр тифут-болистхэм Мыекъуапэ шырагъэ-штых, анахъ дэгъоу зыкызыгъэ-лбагъохэрэр «Зэкъошныгъэм» аштэштых.

ДЗЮДО

Ныбжыкълэхэм загъэхъазыры

Урысыем икълэеджакълэм дзюдомкълэ язэнэкъокъухэу къа-лэу Волжскэ шыкълуагъэхэм Адыгэ Республикэм ибэнаклэмэ медалитлэу къащыдахыгъ. Олег Саниным апэрэ, Чыназыр Ти-мур ящэнэрэ чыплэхэр кызырэдахыгъэхэм фэшл тафэгъушлэ.

Олег Саниныр Джэджэ станицэм ия 9-рэ класс шеджэ, трене-рзу зыгъасэрэр Адзынэ Алай. Килограмм 60-м нэс къэзыщэчы-рэмэ якуп щэбанэ. Чыназыр Тимур Мыекъуапэ ия 5-рэ гурыт еджаплэ ия 9-рэ класс икълэеджакълэу, кг 50-м нэс къэзыщэчырэмэ янэкъокъу. Урысыем изаслуженнэ тренерзу Сергей Шутовымрэ тренерзу Джони Липаридзерэ Т. Чыназырым ипашэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Кыблэ шъо-лбырым иныб-жыкълэмэ дзюдо-мкълэ язэлукълэгъухэм Олег Санинымрэ Чыназыр Тимуррэ хагъэуэфыкълэу чыплэхэр къащыда-хыгъэх, Урысыем икълэу зэнэкъокъу-хэу мы мазэм шы-лэштхэм ахэлэжъэн-хэу загъэхъазыры.

Сурэтым итхэр: дзюдомкълэ бэна-клэхэу Олег Са-нинымрэ Чы-назыр Тимуррэ, тренерхэу Сергей Шутовымрэ, Адзы-нэ Алай, Джони Липаридзе.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

Клэухым лэгуаор «къядэлужыгъэп»

«Динамо-МГТУ» Мыекъуапэ — «Волжанин-ГЭС» Вол-жский — 93:101 (25:26, 24:27, 23:21, 17:15, 4:12).

Мэзаем и 1-м Мыекъуапэ щызэдешлагъэх.

«Динамо-МГТУ»: Гапошин — 2, Хмара — 13, Ива-нов — 20, Степанов — 2, Воронников — 34, Тусиков — 6, Тыу — 4, Мэрэтыкълэу, Долгополов — 12.

ковыр клуагъэкълэ, лэпэлэсэн-ныгъэкълэ хъакълэмэ алэкълэклэ, хъурджанэм лэгуаор ригъэ-фагъ: 89:89-рэ. «Волжанин-ГЭС»-м секундифэу къэ-нагъэр егъэфедэ, хъагъэм лэгуаор ридзэнэу ыпэкълэ кыльэкълуагъэ, ау бэп кы-дэхъугъэр, щитым лэгуаор кызыгъэлъэгъэжым, С. Во-ротниковым ухъумагълор кызырэинэкълэу, лэгуау хъа-гъэм ыльэныкълэу ыдзы-гъэр, хъурджанэм ригъэфагъ шыхъае, секундныкълэу фэ-дизкълэ гужъуагъэ. Ешлэгъу уахътэр зэраухыгъэм фэшл судьям макъэ кыгъэлугъ.

Такыкыи 5 командэмэ къа-рати, зэнэкъокъум паублэ-жыгъ. Тибаскетболистхэм лэгуаор «къямьдэлужыгъэу» кыттыхыгъ. Хъурджанэм рагъафэ ашлоигъоу бэрэ адыгъ, ау пчыагъэм хагъэ-хъопшугъэп. Н. Гафаровым, О. Игу-новым, нэмыкълэхэми хъагъэм лэ-гуаор радзагъ. Тибаскетболистхэм О. Игумновым ешлэплэм «щызэ-тыралэжэн» зэрамылэкълэу гъэ-уагъ. Очко 29-рэ О. Игумновым ригъэкълэу.

— Клэухым хъакълэмэ лэгуаор адзы къэс хъагъэм рагъафэщ-тыгъ, тэ кытгъэхулагъэр ешлэ-рэл, лэгуаор «кытгъэдэлужышты-гъэп», — кытылуагъ «Динамо-МГТУ»-м итренер шыхъалэу, АР-м изаслуженнэ тренерзу Андрей Синельниковым.

«Динамо-МГТУ»-р апэрэ чыплышчыр зылыгъ командэмэ ащыщ. Мэзаем и 12 — 13-м ыкълэ и 15 — 16-м Липецкэрэ Тамбов-рэ ащешлэшт.

Сурэтыр «Динамо-МГТУ»-мрэ «Волжанин-ГЭС»-мрэ язэ-лукълэгъу кыщытырахыгъ.

Командэмэ япэрэ зэдешлэгъоу щылэ мазэм и 31-м Мыекъуапэ шыкълуагъэм бысымхэр щыте-кълуагъэх, пчыагъэр — 95:84-рэ. Ятлонэрэ зэлукълэгъур «Динамо-МГТУ»-м кыыхын ымылэкълэу-щыгъэу тлорэл. Шыпккэ, аужы-рэ такыкыхэм зэлукълэгъум кы-рыкълэуштыр къэшлэгъоуагъ. Хъур-джанэм лэгуаор хъакълэмэ зэкълэ-лыкълэу гъогогъуишэ радзи, хэп-шыкълэу бысымхэм апэ ишыгъ-гъэх. Сергей Ивановым ухъума-клэмэ ябэнызэ лэгуаор къалэкълэ-хи, очкоуиш дзыгъор дэгъоу ыпгъэцкълэу: 83:89-рэ. Илья Хма-рэ ухъумагълор кызырэинэкълэ, хъурджанэм лэгуаор дахэу ри-дзагъ: 86:89-рэ. Хъакълэхэр апэкълэ кылыгъэх, ау пчыагъэм хагъэ-хъон алэкълэуагъ. С. Воротни-ковым шапхъэхэр еукъох — хъакълэмэ уахътэр «зэракъудыи-рэм» фэшл. Илья Цоковым тазыр дзыгъохэр тлогъогогъо зегъэца-клэхэм зэ нэмылэми хъагъэм лэгуаор ридзагъэп.

Ешлэгъур аухынклэ секунд за-улэ къэнагъэу Сергей Воротни-

Зэхэзышагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кыдзыгъэкълэу: Адыгэ Республикэм лэпкъ Юфхэмкълэ, лэпкъ къэралхэм ашыпсэурэ тилгъэп-кыгъэхэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкълэ ыкълэ къэбар жъу-гъэм иамалхэмкълэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редактор шыхъалэу

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэшылэу: 385000, кълэ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шыхъалэу иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэкълэу зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын Юфхэмкълэ, телерадиокъэтын-хэмкълэ ыкълэ зэлы-лэсыкълэ амалхэмкълэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шлэплэ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-тыхэрэм мышпып-къагъэу къахафэ-хэрэмкълэ къэзыт-хыгъэхэм пшгъэдэ-кълэу ахы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажэхэр-рэмрэ яеплъыкълэ зэтемыфэн ылгэ-кълэшт. Гъэзет-еджэхэм кыт-фагъэхырэ тхы-гъэхэр зэхэты-хэрэп ыкълэ къэ-зытхыгъэхэм алэкълэгъэхъа-жыкълэуагъ.

Зыщыхауытэрэ

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кълэ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчыагъэр 4335

Индексхэр 52161 52162

Зак. 268

Хэутыным узшыкълэштхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 Зышыкълэштхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00